

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIV. NÚMERO 312

1 D'ABRIL DE 1995

PREU: 200 PTS

El PSM presenta candidatures a quasi tots els municipis de Mallorca

Els candidats del PSM a les batlies mallorquines, en l'acte de presentació de les candidatures.

El PSM va proclamar el passat dia 17 de març, vint-i-sis dels trenta-un candidats que aquest partit té previst presentar a les properes eleccions municipals del 28 de maig. L'acte va tenir lloc durant un sopar multitudinari al restaurant Binicomprat, d'Algaida, amb motiu del 19è aniversari de la fundació del partit.

De moment estan pendents les candidatures de Bunyola, Llubí, Petra, Santanyí i Lluçmajor, encara que, en aquest darrer poble, pareix ésser que n'Antoni Llompart serà el candidat a batle.

A més, el PSM podria presentar llistes a cinc o sis municipis més de Mallorca. La relació de caps de llista presentats pel PSM és la que segueix: Josep

Gomila (Alaró), Miquel Ballester (Algaida), Antoni Mora (Banyalbufar), Sebastià Serra (Ciutat), Joan Lladó (Binissalem), Dolors Fortesa-Rei (Calvià), Francesc Aguiló (Campanet), Joan Joan (Campos), Felip Esteva (Capdepera), Arnau Company (Consell), Pere Tries (Esporles), Bernat Amengual (Inca), Maria Antònia Vadell (Manacor), Rafel Crespí (Marratxí), Mateu Ginard (Montuïri), Antoni Marquet (Pollença), Vicens Marí (Porreres), Nofre Pons (sa Pobla), Francesc Nicolau (Sant Joan), Antoni Sansó (Sant Llorenç), Mateu Crespí (Santa Eugènia), Mateu Morro (Santa Maria), Joan Arbona (Sóller), Antoni Cànoves (Son Cervera) i Joan Bauçà (Vilafranca).

Caps de llista d'un partit que no és corrupte –segons va remarcar Pere Sampol, cap de llista al Parlament Balear– ni ho serà encara que aconseguis el poder, cosa possible i probable, donada la dificultat que tindrà el PP per aconseguir la majoria absoluta. Ω

SUMARI

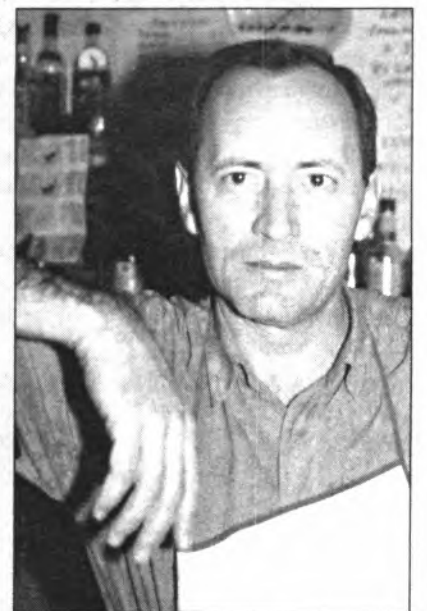
- 2 Xafarderies
- 3 L'esperit republicà
- 4 La dictadura...
- 6 a. c. r.
- 7 Diumenge del Ram
- 9 Carn capolada
- 10 Servicom
- 16 Enquesta
- 18 Gloses
- 20 Elkarri

Especial dedicat a les barriades ciutadanes de l'Obelisc, Fleming i la plaça de Braus. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i els vos enviarem cada quinze dies.

En Marcial Barquero és l'amo del Ristorante Bocato di Cardinale de la barriada de l'Obelisc, a Ciutat. Un lloc especialitzat en carns torrades al caliu, pastes fresques i calamars farcits. A la carta s'hi menja per unes mil pessetes. El menú en val set-centes. Ω

En José Palazón és l'encarregat del local de la Casa de Múrcia a Mallorca. Fomenten els balls i la cultura murciana, fan la festa de la Comunitat Murciana, que és al mes de juny, i fan cuina murciana com és ara les *migas ruleras con tropezones, caldero del mar Menor, pescado a la sal* i altres plats de l'horta murciana. Fan menús diaris a 650 pessetes. Un lloc que val la pena visitar si volem conèixer la gastronomia i la simpatia d'aquest país germà. I deim germà perquè el va conquerir el rei En Jaume als moros i el va repoblar de bona gent catalana, segons conten les cròniques de l'època, però quan es va morir el va deixar en herència a la seva filla, que era casada amb el rei dels castellans, d'aquí ve que els murcians siguin castellans i no catalans com nosaltres mateixos. Ω

Presentació del nou format de

L'ESTEL de Mallorca

Dissabte dia primer d'abril, a les 9 del vespre
Restaurant Sa Creu

(a la carretera de Petra a Santa Margalida)

Intervindran el director i els col·laboradors de la revista
Informau-vos al 265005

Xafarderies

• A principis d'aquest mes passat, els dos **bous** que feien propaganda de la marca de conyac Osborne, un a la carretera de Lluçmajor a s'Aranjassa i l'altre a la carretera de Ciutat a Manacor, entre Algaida i Montuiri, caigueren per terra i no a causa del vent, perquè aquest dia no en feia. Aquests bous, símbol del masclisme espanyol més tronat (amb els seus senyals i la seva verga), no decoraran més el nostre paisatge, gràcies a l'autoanomenat «Comité por la defensa de los animales» que ens telefonà reivindicant la feta.

• Per la Setmana Santa és el millor temps per sembrar **alfabegueres**, perquè creixen més de pressa, es fan més grosses i fan més bona olor. És una planta que cal regar cada dia. Si no teniu llavor, enviau-nos un sobre amb la vostra adreça i un segell de trenta pessetes i us el tornarem amb unes quantes llavors. Ja ho sabeu; L'ESTEL, apartat 124. 07600 s'Arenal de Mallorca.

• Fent enquestes per Ciutat entram al bar Plaça d'Espanya, que està devora el cinema Augusta. Demanam a n'Enrique Polo la seva opinió sobre el fet que hi hagi disset emissores de ràdio en foraster i no cap en mallorquí a Mallorca, i ell ens contesta: «Logicamente no es justo. Ni los que mandan quieren a los mallorquines, ni los mallorquines quieren a Mallorca. Por supuesto que hay que votar partidos mallorquines». Ja ho veis, mallorquines, el que pensen els forasters de nosaltres. I obrau en conseqüència.

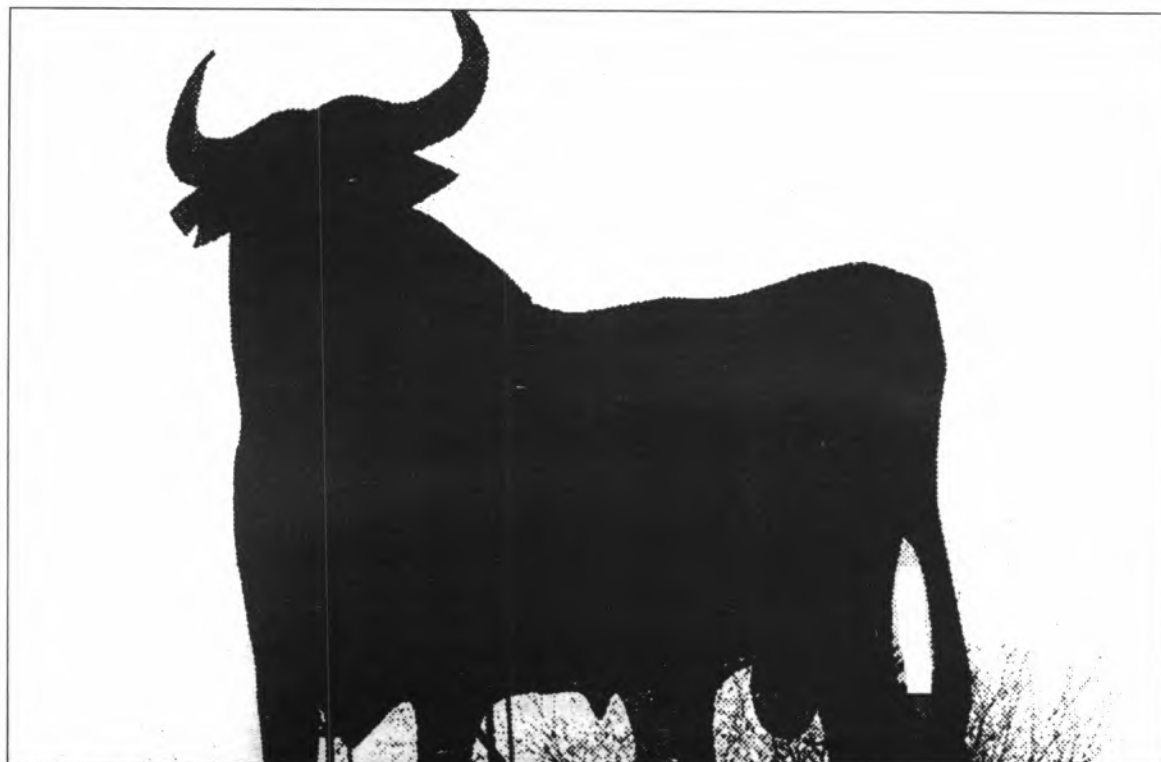
• Partido Popular, Partido Obrero Español, Izquierda Unida: tots **partits espanyols**. Qui, sense tenir-ne vergonya, podria dir-se afi-

liat a cap d'aquests partits? Que ho diguin, i fins i tot que treballin contra la seva terra... Contra la seva llengua, contra la seva economia. Que ho diguin i ajudin als enemics de Mallorca. Fills descastats que mouen més al menyspreu que a la compassió. Tanmateix la història els passarà comptes.

• La barberia regentada per Xerrefí Bauçà i Josep Antich, al carrer de Francesc Sanxo, a la barriada de l'Obelisc de Ciutat, és el **Consolat de Sant Joan** a la capital de Mallorca. Qualsevol dia que passeu per allà hi trobareu santjoaners que esperen el torn de tallar-se els cabells llegint L'ESTEL de Mallorca.

• Passant l'altre dia per l'aparcament del Parc de les Estacions de Ciutat vaig aclucar els ulls i vaig tenir un somni. Vaig somniar que havien fet una estació subterrània —igual que l'Estació d'Enllaç de TV3—, vaig somniar que havien fet un túnel fins a la sortida del Pont d'Inca i que les actuals vies del tren estaven substituïdes per un gran parc i grans avingudes. Que el tren passava per Inca i que arribava fins a sa Pobla i fins a Alcúdia. Vaig somniar que els partits polítics mallorquins havien guanyat les eleccions i havien fet aquestes obres tan necessàries per a la gent jove, per als estudiants i per als jubilats. Per als turistes, que amb el tren travessaven Mallorca de costa a costa.

• Hem passat molt de gust llegint els «Quaderns de Fum Major», a la revista *Lluçmajor de pint en ample*, que escriu el nostre admirat **Miquel Cardell**, qui analitza en el seu article la festassa que es va celebrar a Lluçmajor a primers de març per commemorar

La Llei diu que no hi pot haver anuncis a les voreres de les carreteres i autopistes balears. El nostre Parlament, però, havia induït els bous d'Osborne, que qualcú amb bon criteri, va tomar a destrallades a principis d'aquest mes passat.

la Diada de les Illes Balears. Anau a Lluçmajor si podeu i compreu la revista, que val la pena. També els podeu telefonar al 120148 i, si no sou del PP, us faran una subscripció.

• L'any 1939, després de l'ocupació de les forces franquistes a Catalunya, foren confiscats o robats els **arxius de la Generalitat** republicana i traslladats en camions militars a Salamanca. Ara, que el Govern espanyol els vol retornar als seus legítims propietaris, els salmantins encapçalats pel seu batle han mogut un rebombori de mil dimonis. És que no saben aquests castellans, tan catòlics, que el pecat de robari no es perdona mentre no es torni el que s'ha robat? Seria ben hora que els capellans prenguessin part en aquest plet i es posassin de part de les víctimes, que som nosaltres; però no ho faran, perquè a Mallorca, de capellans nacionalistes, de capellans que defensin Mallorca de l'espoliació, que defensin la llengua cata-

lana, no n'hi ha. En **Jaume Santandreu** ens va defensar una temporada, però ara se n'ha tornat amb els seus, amb els marginats (quasi tots forasters), i ens ha deixat orfes als mallorquins. Els capellans mallorquins no defensen el nostre poble, ni la nostra llengua. Començant per Ràdio Popular que és del bisbat i acabant a la majoria de troncs de Mallorca des d'on es parla en castellà. I què me'n direu dels col·legis religiosos, principals focus de castellanització a Mallorca? La història demanarà comptes a aquests descastats i els farà responsables d'haver traït el seu poble. I si hi ha algun eclesiàstic nacionalista que no estigui conforme amb el que escriu aquest xafarder, que ens ho comuniqui perquè, amb molt de gust, rectificarem la nostra opinió.

• A **Costitx** han trobat figueretes de bronze del temps pre-romà. Podem estar alerta. Ja se'n varen dur els caps de bou de Costitx. Els espoliadors castellans ja

deuen estar preparats per endur-se'ls cap a Madrid. Aquesta gent no en té mai prou. Però que estiguin alerta. L'adagi diu: Per tornar pobre, hi ha dos camins: robar i fer feina en diumenge. I Castella ens roba, i no sabem si en fa, de feina, en diumenge, però Castella ens roba, i de cada dia és més pobra. Ω

Una de les figueretes trobades a Costitx.

L'ESTEL de Mallorca

LA REVISTA QUE DIU EL QUE ELS MALLORQUINS
PENSEN PERÒ NO S'ATREVEIXEN A DIR

SUBSCRIVIU-VOS-HI • Tel. 26 50 05

Fins a un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci ÒPTICA SBERT

Sant Miquel, 83 (cantonada Avingudes) Tel. 72 14 25
Graduam i adaptam lentilles • Per la compra d'unes lentilles
li regalam un altre parell d'iguals. • Ulleres de sol i graduades

Canon

Carrer de Jesús, 354, baixos
Tel. 20 73 62 (5 línies)
Fax 20 40 29
07003 Ciutat de Mallorca

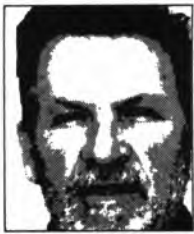

LLORENÇ SALOM

equipament i disseny d'oficines

Mobiliari d'oficina • Divisions metàl·liques
• Falsos sòtils • Cortines • Cadiram •
Accessoris • etc.

Plaça Cardenal Reig, 4 • 07004 Palma de Mallorca
Tel. (971) 29 58 74 • Fax (971) 29 82 35

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

Un fantasma recorre Salamanca

Es mostra excitada la gent d'aquesta ciutat de les alti-planúries castellanes. I tota la Castella profunda i deprimida els fa costat. Es consideren atacats en el més profund pel fet que el Govern de Madrid, a la fi, hagi atès les reclamacions de la Generalitat de Catalunya (Principat de Catalunya); el govern català exigia el retorn de l'arxiu de la Generalitat republicana que va ser arravatat per en Franco, com a botí de guerra, i traslladat a la ciutat de la Meseta. I allà va restar, l'arxiu, formant part d'un «Archivo histórico nacional».

Aquella gent de la ciutat del Tormes feia cara de pomes agres, aquests dies, i declarava als repòrters de Tevetrès que se sentien indignats i estafats pel retorn d'aquest arxiu als seus propietaris legítims. També apareixia una pancarta que feia «Avui s'emporten els arxius els catalans, i demà...?»

Aquesta exaltació dels salmantins contra Catalunya i contra els drets nacionals dels catalans és un sentiment bastant generalitzat entre les classes populars castellanes. No és casualitat que n'Aznar, el funcionari d'Hisenda en excedència, hagi fet la carrera política a les terres de Castella. És castellà d'origen i nacionalista primitiu castellà. Primitiu, en el sentit que, ja de petits, molts d'ells queden amarats pel culte a les glòries passades de Castella. Ell i tota la seva família sempre han estat franquistes. El seu pare, falangí, va entrar a Barcelona el 1939 juntament amb l'exèrcit invasor espanyol. A nosaltres catalans ens convé saber quines són les causes que provoquen aquest estat emocional tan perjudicial per als nostres interessos nacionals i de classe. No basta dir

que les classes populars castellanes reproduïen la ideologia de la classe dominant. És cert que l'oligarquia castellano-andalusa intenta infectar tot déu amb el seu virus del *nacional-catolicisme*; però no és suficient per explicar el fenomen. El franquisme mai va fer seus els pobles catalans. A Mallorca, tot i el seu conservadurisme, el falangisme sempre fou un fenomen minoritari i no gens estimat per la població.

Un fantasma recorre Salamanca i tota Castella. És el fantasma d'en Franco. I no es tracta de cap reaparició, no; la realitat és que aquelles terres de les altes messetes generen «esperit franquista» de manera pròpia; eren franquistes d'abans d'en Franco, aquells *mesetaris*.

És un fantasma que fa por, aquest. I la pregunta a la qual intentaré contestar és: com així a dins l'Europa moderna queden aquests reductes del fanatisme, de la ignorància i de la intolerància. És cert que l'església castellana ha estat particularment integrista i reaccionària; però hem de partir de considerar que aquesta església és també un producte de la terra, i no a l'inrevés. Quan dic la terra, s'ha d'entendre la societat castellana, el procés últim d'aquesta societat; les contradiccions profundes que afecten el sistema castellà de producció i distribució de béns materials. Amb la intenció d'esbrinar d'on surt la mala bava castellana, faré unes consideracions; són aquestes:

1a. A la Tevetrès també sortia un jove salmaltí que deia: «els catalans s'han emportat la indústria, el turisme; s'ho enduen tot!». És un ressentiment provocat per un procés real. Salamanca-Castella no aconsegueix el desenvolupament

Els policies locals vigilen l'arxiu històric espanyol.

“
Un fantasma recorre Salamanca i tota Castella. És el fantasma d'en Franco.
 ”

econòmic. A Castella, Salamanca, es manté l'esperit d'en Franco perquè les estructures socials-econòmiques resten inalterades. Castella, excepte Madrid i qualque nucli industrial dispers, veu, desesperada, que no aconsegueix sortir de la decadència; i que el desert avança. Castella sent ressentiment per Catalunya, pel suposat nivell de benestar de Catalunya.

2a. Actualment, Salamanca província té una població de 368.000 habitants majorment concentrats a Sàlamanca ciutat, 168.000 h. Als anys cinquanta, tenia una població de 423.000 h. Ja no és que estigui en creixement zero, és que ha minvat la població en xifres absolutes! És una àrea en regressió social i econòmica com la major part de les Castelles.

3a. *La trampa mortal*. Les classes populars castellanes, implícitament, acceptaren la proposta imperial de la poderosíssima classe dominant, l'aristocràcia de sang. Es va bastir una estructura imperial, per mitjà de la qual s'entenia que els «castellans vells», és a dir, els de sang pura, serien partícips de la noblesa i dels privilegis de la noblesa. A Salamanca, al segle XVII, la meitat de la població era noble o quasi-noble. Com es pot deduir, la major part d'aquesta petita i molt petita noblesa no tenia ingressos suficients per viure; era una noblesa miserable que, tot temps, havia de fer uns equilibris inaudits per mantenir-se. A *El lazarrillo del Tormes* es descriu amb molta agudesesa les paradoxals misèries que provoca *la trampa imperial*.

4a. *L'estructura*. A la nostra època, la modernitat i el mode de producció capitalista han posat l'empremta per tot arreu. I, és clar, també a Salamanca. Per suposat,

disposen de telèfon, de fax i d'ordinadors. Però l'estructura tradicional social-econòmica de Castella no ha estat substituïda per una d'altra. No hi ha hagut, pròpiament, revolució industrial. I l'oligarquia terrera —els hereus de l'antiga classe aristocràtica— és el nucli dur de l'estratègia conservadora. I, per altra part, res més lluny del pensament dels grans financers castellans d'embarcar-se en aventures d'empreses industrials. I el mode de producció agrari-ramader de Salamanca fa temps que és en decadència. I la població es terciaritzava i es concentra a la ciutat.

5a. *Les llances se'ls torne canyes*. Els va entusiasmar el sistema de promoció social a través de l'Imperi. Per tal d'evitar el conflicte de classe amb la seva petita «noblesa» d'ara, han creat un sistema ingent de *terciarització sistemàtica* de la població castellana. És una aberració social, una planta verinosa que és la causant dels mals de Castella. És una falsa terciarització, és una fantasmada. Malgrat els seus designis, l'oligarquia no pot fer créixer més la ja enorme administració de les ciutats castellanes. Al 1940, varen recompensar la ciutat de Salamanca amb la creació d'una altra Universitat, la Pontifícia, teològica. Vegeu, dues universitats expedidores de títols de carreres de funcionari per a una Salamanca modesta i arruïnada que llavors tenia 80.000 h. La sortida social per als castellans és ingressar al funcionariat. La follia fa que hi hagi una diàspora de funcionaris castellans per tot l'Estat. Podria semblar una solució d'una ment astuta que actuà contra els interessos dels treballadors catalans. (continuarà) Ω

auto-lavado
fanit
 Cambios de Aceite y Filtros

c/ Jafuda Cresques, 11
 PALMA • Tel. 29 30 92

Cristalleria **ARXIDUC**

VENDA I COL·LOCACIÓ DE VIDRE PLA I DECORATIU

c/ Arxiduc Lluís Salvador, 117 • Tel. i Fax: 20 70 46
 Magatzem: C/ Jaume Ferran, 50 • Tel. 29 34 54
 07004 Palma (Mallorca)

Laboratori Picornell

- Anàlisi Clíniques i Biològiques
- Veterinària
- Aigües

c/ Eusebi Estada, 51 • Tel. i Fax: 20 98 65
 07004 Palma (Mallorca)

La dictadura moria matant

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

La dictadura moria matant

El final de la dictadura s'anava acostant d'una forma irreversible. Pel 1974 el règim havia nomenat president del govern el «carnisser de Màlaga», Arias Navarro, que guanyà aquest malnom a causa de la ferotge repressió contra els republicans que exercí a la ciutat andalusa, en temps de la guerra (dirigí l'afusellament de milers de treballadors). El dia 12 de febrer hi hagué el cèlebre discurs que consagrà el fantasmal «espíritu del 12 de febrero». Fou una famosa provatura fracassada de seguida. Es tractava de permetre certes «asociaciones políticas» —tot respectant els «pincipios fundamentales del Movimiento»— que, en opinió dels feixistes, haurien d'ajudar a aturar l'onada de mobilitzacions populars que sacsejaven l'estat, posant en perill els interessos de les diverses fraccions burgeses. El 12 de Febrer del 74 fou una nit força tenebrosa. Jo no tenia televisió i vaig anar a sentir i veure el discurs del «carnisser» a casa dels arquitectes Guillem Oliver i Neus Inyesta, prop de Llibres Mallorca. Sopàrem de pa amb oli i pernil en silenci, mirant la pantalla del televisor que reflectia —en blanc i negre— el rostre sense ànima del botxí. Havia travessat una ciutat trista, deserta. Anava capbaix, demanant-me quan ens seria possible assolir la llibertat per la qual

haviem donat la vida tants de companys, herois anònims de la resistència, dels quals ens sentíem hereus i continuadors. Una vegada escoltat el discurs constàvem que no podíem esperar res —talment com suposàvem— del règim franquista. La llibertat i el socialisme només vendrien portats per la lluita popular, o no vendrien. Pel març, el govern «aperturista» dava garrot a l'anarquista Puig Antich; pel setembre de l'any següent, després del decret antiterrorista (una llei que permetia matar a voluntat qualsevol membre de l'oposició), foren afusellats per la Policia Armada i la Guàrdia Civil cinc joves militants antifranquistes: tres membres del PCE(m-l) pro-albanès i del FRAP, i dos d'ETA. La dictadura feixista moria matant. Fou un any de nombroses accions, quasi diàries en contra el règim. Les organitzacions anti-règim estàvem en plena febre revolucionària. La llista dels partits —uns lluitant per la reforma del franquisme i les simples llibertats formals, altres pel socialisme— que editàvem octavetes, publicàvem revistes i muntàvem accions era quasi infinita (AC, FPS, LOC, MCE, OCE(br), OEC, OPI, ORT, PCE, PCE(I), PCI (l-p), PCE(m-l), PORE, POUM, PSAN, PSAN-P, PSOE, PSP, PTE, UPG, i tots els grups anarquistes i cristians d'esquerres).

“
Finalment,
emmanillats de
dos en dos, ens
dugueren a Inca.
A Palma, els
companys ja
s'havien mobilit-
zat i avisat
premsa i ràdio.
”

Un Primer de Maig combatiu

El primer de maig del '75 havia de ser sonat. En Jaume Bonnín, un bon amic que militava en el PCE i que no podia consentir que jo treballés per a l'esquerra revolucionària, em donà la llauna un parell de dies fins a convèncer-me per anar amb un «comando» d'«independents» (es a dir, no sotmesos a la disciplina del PCE) a fer les pintades rituals que fèiem tots els primers de maig (la nit anterior). En qüestió d'activi-

tats contra la dictadura mai no he mirat prim i, sense ser sectari, m'apuntava allà on hi havia més acció. Aquesta vegada vaig acceptar amb la condició de tenir llibertat absoluta amb el que feia a les consignes a pintar.

Vaig sortir, doncs, amb el grup d'en Jaume Bonnín i alguns anònims militants del PCE, i, amb esprai, ens passàrem un munt d'hores pintant per la barriada de General Riera, Magisteri, fins a la plaça de Toros, arribant prop de Son Serra-la Vileta. Les consignes que vaig deixar marcades a les parets no eren exactament les del PCE (ells només tenien ordres de pintar «Visca el primer de maig!»). Jo hi afegia «Visca el Primer de Maig...Roig!» o diferents «Visca la República!», «Endavant la Revolució Socialista!» i «La llibertat serà comunista!», frases que eren considerades molt extremistes pels carrillistes. Un dels contactes de seguretat —per a saber que no hi havia detencions— era veure'ns a determinades hores a la gasolinera de la carretera de Valldemossa, prop de Magisteri. Allà vaig trobar en Sebastià Serra, posant benzina i amb cara de preocupació, vigilant la feina.

Les pintades rutilaren a la perfecció. Com succeïa la majoria de vegades, no hi hagué entrebancs seriosos i tothom tornà a casa després d'haver deixat ben clara l'evidència palpable de la revolta per tota la ciutat.

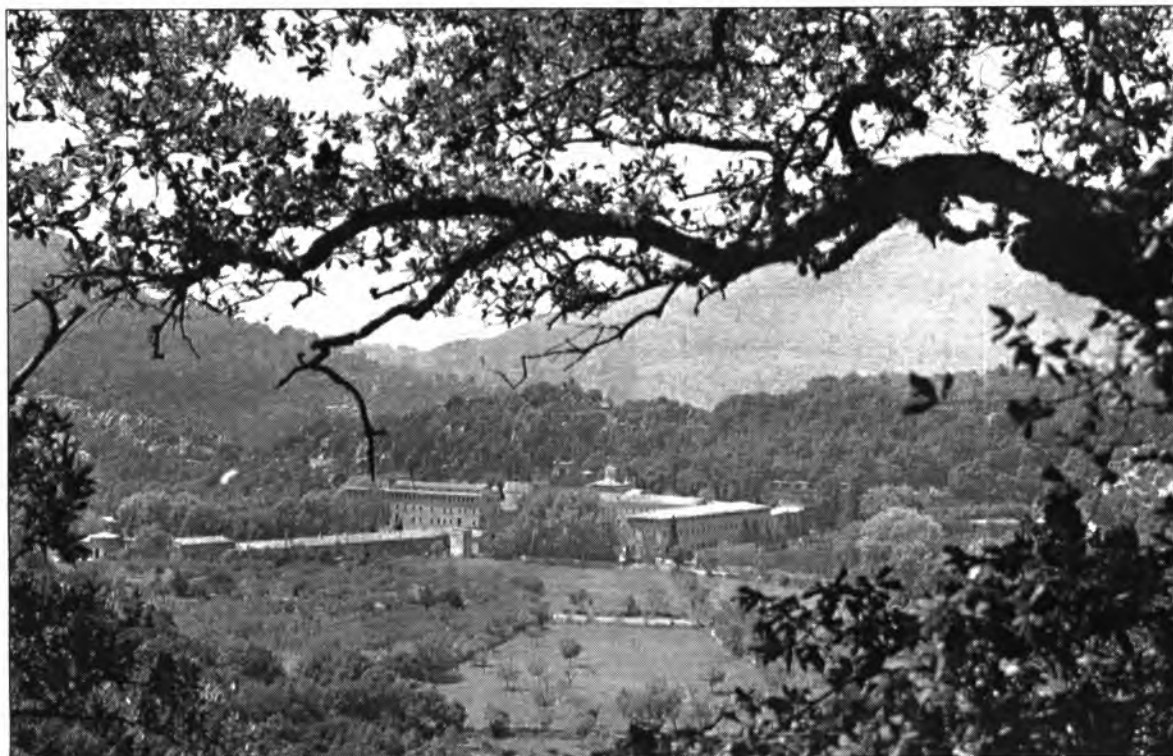
Embarcats en aquella frenètica activitat —quasi diària—, a l'endemà també em vaig apuntar a una moguda que diverses organitzacions tenien muntada a Lluc aprofitant unes ballades de l'aplec de sardanistes de la «Casa Regional Catalana». Hi hauria molta gent de pobles i de ciutat, i els partits d'esquerra aprofitarien l'ocasió per a llançar diverses octavetes demanant la fi de la dictadura.

Quan arribàrem al Monestir, l'advocat Ferran Gomila ja cantava amb la seva guitarra cançons folk catalanes: «No serem moguts» i altres. Hi havia gernació de companyes i companys amb actitud combativa, portant banderes de les quatre barres (les roges amb la falç i el martell estaven preparades per a ser enlairades d'un moment a l'altre). Arreu hom podia distingir tipus sospitosos, guàrdies civils sense unifor-

me i alguns membres de la Social que coneixíem molt bé. L'ambient s'anà encalint i, de sobte, amb força començaren els crits demanant «Llibertat, Amnistia, estatut d'autonomia!», a part d'altres de més radicals. La policia es començà a posar nerviosa. En un determinat moment, alguns membres del PCE, des de la teulada del Monestir, començaren a llançar octavetes de la Junta Democràtica damunt la gentada. Llavors, els crits augmentaren d'intensitat. El poble, sense por, aixecava el puny, i vaig sentir com alguns membres de l'esquerra revolucionària començaven a cantar la Internacional. M'hi vaig afegir. Just en aquest moment començaren les corregudes i els cops. Vaig veure com la Guàrdia Civil detenia en Biel Bassa, el fill de na Francesca Bosch, i més endavant en Baltassar Darder. De cop i volta, en Sebastià Serra, perseguit per un membre de la Social, em va passar corrent per davant. L'anaven a agafar (al final l'agafaren), però, instintivament, en un reflex inconscient, en veure com perseguien un company, vaig pegar una potada ben forta al policia que l'empaitava. Ben segur que aquell home degué veure les estrelles. De seguida es girà i m'agafà. Record que ens pujaren a cops al primer pis d'una casa de la plaça. El social cridava «Cabrones comunistas, os vamos a hostiar!». Al primer pis ja hi havia els altres detinguts, drets, amb un guàrdia civil que els apuntava amb una metrallera i amb la prohibició de xerrar —com vaig poder comprovar a l'instant—. Vaig veure en Joan Antoni Alomar, en Biel Bassa, en Miquel Bueno, en Sebastià Serra, na Maria Mairata, n'Aurora Vidal, en Jaume Serra, en Baltassar Darder i alguns altres. Al final érem tretze els detinguts. La gent començà a dispersar-se; els uns a casa seva; els altres, els més compromesos, a muntar accions de solidaritat per si l'arrest s'allargava massa.

Detenció massiva d'antifeixistes mallorquins

Allò, una detenció massiva d'antifeixistes, representava un problema per a la Guàrdia Civil. Hagueren d'avisar al Govern Civil per a demanar un autocar. No tenien cotxes a bastament per portar-nos a la caserna d'Inca!

El monestir de Lluc.

Finalment, emmanillats de dos en dos, ens dugueren a Inca. A Palma, els companys ja s'havien mobilitzats i avisat premsa i ràdio. El primer que hi comparegué preocupat per la nostra sort fou en Xim Rada, del «Diario de Mallorca». Després hi aparegueren altres mitjans de comunicació, i els advocats progressistes començaren a fer passes. El Vicari General de la diòcesi, en representació del bisbe, també va fer acte de presència demanant pels detinguts; es tractava d'impressionar una mica els responsables de la repressió a fi que no ens apallissassin més. Alguns rebérem fort! El servei d'informació de la Guàrdia Civil ens interrogà a fons, però no tragueren res en clar. A l'endemà ens posaren en mans del jutge i aquest decretà la nostra llibertat provisional. Potser rebé instruccions des d'amunt de no complicar més el problema. Hi havia massa mestres, professors, intel·lectuals coneguts, i no era qüestió de fer el joc a l'oposició muntant un procés monstre que es podria girar en contra del règim. De totes maneres l'enrenou va ser sonat. Mallorca i la resta de l'estat s'assabentaren de l'acte antifranquista de Lluç! A Madrid, la capital de l'estat, hi havia hagut quaranta detinguts! A Mallorca, per poc arribam a la mateixa xifra. A Vigo fou pitjor. La Policia assassinà a trets l'operari de FENOSA Manuel Montenegro. No em sabia greu la detenció, les molèsties i cops de la Guàrdia Civil. Allò estava assumit. La lluita era així i hom ja sabia al que s'exposava en militar amb l'esquerra. El que em va preocupar era que els mitjans de comunicació remarcaven que l'acte —en el qual participà el últim Premio Ciudad de Palma, el escritor Miquel López Crespí— era només de la Junta Democràtica de Carrillo. Per unes estranyes circumstàncies de la vida, jo, que des de jove no havia tornat a tenir contactes

ferms amb el PCE ajudava, d'una forma indirecta, a promocionar la política d'aquest partit a nivell de l'estat. Mai, en tota la transició, cap acte del PCE, cap acció carri-llista, tingué el ressò exterior dels fets de Lluç. Dia 3 —nosaltres ja érem al carrer— «Arriba» informava: «Mallorca. Incidentes en el Monasterio de Lluç. Trece detenidos». «Nuevo Diario»: «Detenidos cuando repartían propaganda de la Junta Democrática. Entre los sospechosos se encuentra el último Premio Ciudad de Palma, Miguel López Crespí». «Diario de Mallorca»: «Acto político ilegal en Lluç: trece detenidos por arrojar propaganda subversiva desde la azotea del monasterio». «Mundo Diario»: «Trece detenciones en Mallorca en relación con la Junta Democrática». «ABC»: «Trece detenidos en un monasterio de Mallorca». «Diario de Barcelona»: «Primero de mayo en nuestro país: trece detenidos de la Junta Democrática en Mallorca». Ràdio París, la BBC de Londres i Ràdio Espanya Independent repetiren el que deia la premsa espanyola, tot recalcant la «força» de la Junta. Tants d'anys criticant el reformisme del PCE, i ara havia fet més per la seva política que molts dels seus quadres dirigents —ben cert que d'una manera no anada a cercar—. Em vaig conformar pensant que eren coses de la vida i hom no hi podia fer res. El cert era que la nerviositat del règim, la seva necessitat d'aturar la lluita popular, anava provocant un efecte contrari a l'esperat. La gent havia perdut completament la por i el vaixell feia aigua arreu. Ni l'assassinat de Puig Antich, ni, pel setembre del '75, la brutal execució dels cinc joves antifeixistes —afusellats el matí del dia 27— no podien aturar la marxa irreversible de la història. Ω

MIGUEL FERRÀ MARTORELL

PRESENTARÀ EL LLIBRE

DE **MIGUEL LÓPEZ CRESPI**

HISTÒRIES DEL DESENCÍS

(Editorial Moll)

«SA NOSTRA»
OBRA SOCIAL I CULTURAL

DIA 11 D'ABRIL (DIMARTS)

A LES 20 HORES A L'AULA

Carrer Concepció 12

Carta oberta a Miquel Segura i Aguiló, de sa Pobla

Senyor Director: Vos agrairé que publiqueu aquests quatre lletres.

Hola Miquelet: Com va sa Co-rema? Que menges moltes d'arengades? Te vull encomanar que passis moltes parts de rosari ara que ve pasco i quan te moriràs aniràs cap dret en el cel.

Vaig llegir el teu article a UH en el qual a un dels paràgrafs on dius: «... esdevenen delit del lector ofegat per la ferum dels Roldans, Belloch, Guerra, Barbero, Ramírez i més oficients de l'espantosa cerimònia de confusió que aclapara el nostre país».

El que més me va estranyar és que no anomenassis al teu *compañero* Francesc Berga i Picó i tots els còmplices de l'escàndol BROKERVALL IN-VERBROKER. Per què serà? Serà per les fortes amistats que tens amb ells? Potser serà per allò que diu la dita que «corbs amb corbs no se piquen»? Serà perquè tu ets de la mateixa collada? Només te vull dir que has donat a entendre als lectors de quin punt te calces! És aquesta la teva objectivitat? O és que et convé guardar silenci? **Guillem Crespí Pons, sa Pobla** Ω

Els enemics de la Nació Catalana, punts

Els casos de Roldán i del GAL han deixat amb el cul a l'aire a destacadíssims anticatalans.

Els gairebé quaranta detinguts, molts d'ells torturats i alguns encara tancats sense proves ni judici, durant la *razzia* terrorista espanyola contra l'independentisme català (el democràtic i el radical), que tingué lloc durant l'estiu del 1992 amb motiu de les Olimpíades, foren obra de dues «ments preclares»: Roldán, el capítol mafiós, i el jutge Baltasar Garzón, ministre fracassat.

L'un es troba ara evadit amb molta pela dels contribuents, protegit quasi segur per la gran màfia internacional. Quant al Sr. jutge, es troba dins un remolí de querelles. L'ex-ministre Barriónuevo i el cap policial Rafael Vera, implicats per Garzón en el cas GAL de terrorisme espanyolista, han actuat contra el senyor Garzón.

Cal recordar que Barriónuevo va ésser l'instigador de tancar la recepció de TV3 al País Valencià. Botxins del nostre poble, cauen ara sota el pes de llur injustícia: donem-ne gràcies a Déu per Sa Justícia.

Sancristóbal, un altre cap policial implicat en el cas GAL de terrorisme d'estat, ha estat acusat de tenir milers de milions a Suïssa. Els noms de Corcuera i Guerra també han sonat, i el de Damborenea, ex-PSOE i ara bufó de l'aznarisme, hi ha estat reiteradament relacionat.

Quina serà la banda de criminals i aprofitats sorgida d'allò que Felipe González deia fa anys

cínicament *les clavegueres de l'Estat*? Damborenea, extremista espanyoler, després de besar els peus del *fuhreret* Aznar, ara està quedant en molt mal lloc.

Càrrecs policials, heretats del franquisme, vinculats al terrorisme espanyol, són ara a la corda fluixa. La purga que no van fer en la transició, va caient podrida, pel seu propi pes, amb sang de víctimes.

L'Estat espanyol està convertint-se en un gran basal de brutícia i vòmits, com aqueixes banyeres on la policia política franquista ficava els caps dels torturats. D'aquest fastigós basal van sortint mòmies nazis, cadàvers insepulcres i tota la corrupció inquisitorial i terrorista de mata-indis, esclafaheretges i escanyapobres. Tota aquest merda esta apujant José María Aznar dalt d'una trona de gloriosa porqueria. Més dura li serà la caiguda, no us desespereu, idò.

Els nostres enemics rabiosos, que nosaltres no hem pas castigat, són públicament denunciats. *Car és venjança de Jahvè* (Jeremies 50:15). *No us vengeu vosaltres mateixos, estimats meus, ans deixeu lloc a l'ira de Déu, car està escrit: Meva és la venjança, jo pagaré, diu el Senyor* (Romans 12:19). *Jahvè, Déu de les venjances, mostra't. Engrandeix-te, oh! Jutge de la terra; dona la plaga als superbs* (Salm 94:1-2). *L'esperit de Jahvè el Senyor... m'ha enviat... a proclamar... la diada de la venjança del Nostre Déu* (Isaïes 61:1-2). Amén, alliberau-nos, Senyor. **Jaume Tallaferró** Ω

Construcció i reparació de to tipus de portes enrotllables, basculants, ballestes i practicables, barreres, etc.
Serralleria en general

TOT EN PORTES CASTELLÓ

Portes automàtiques amb comandament a distància o claus.

Panys de seguretat. Portes blindades

c/ Antoni Ribes, 29-c • 07006 Ciutat de Mallorca
Telèfon 46 25 55. Mòbil: 908 43 70 56

NECESSITAM

promotors i promotores
de **L'ESTEL de Mallorca**
als diferents pobles i ciutats
de Mallorca

i de la resta dels Països Catalans

Telefonau al (971) 26 50 05

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

Abril 1995. Martin Luter King, 27 anys de la seva mort

El nostre turmentat món està curull d'injustícies, racismes, intoleràncies, prejudicis. Sabut és que, qui està bé perquè és a dalt del carro, es creu que viu en el millor dels móns possibles, perquè no sol voler allargar la vista i plorar pels qui ploren. Els problemes són eliminats, per la gent benpensant, tot ignorant-los, tancant els ulls i dient solemnement que no existeixen. Això va fer la majoria blanca als Estats Units, o els alemanys durant el Tercer Reich, o els egipcis als fills d'Israel. Però la Providència sempre paga ben bé a llur mesura.

Martin Luter King, ja ho sabeu, fou pastor evangèlic, oficialment de les esglésies baptistes negres del Sud d'Alabama, un dels centres més forts del racisme mundial, i zona on el Ku-Klux-Klan campava -i en part campa encara- al seu aire amb la incondicional ajuda de moltes «forces vives» dels WASP. De sota l'asfalt pot brotar la flor més bella, però.

King deia coses com aquestes: «Si un home no té res per la qual cosa li valgui morir, llavors no és digne de viure. No importa viure molt de temps, sinó viure segons els dictats del bé.» O també: «Això que fem no és sols per al negre, sinó també per al blanc. El sistema que ha desterrat la personalitat i ha ferit l'ànima del negre, ha perjudicat també la personalitat del blanc, en donar-li un fals sentit de superioritat, i al negre un fals sentit d'inferioritat.» «Siguem prou caritatius com per tornar un amic un enemic. Tinc la ferma convicció que Déu està actuant... Sols així podem emergir des de la freda i desolada mitjanit de la crueltat de l'home cap a l'home, sota la viva alba de la llibertat i la justícia.»

En el mateix dia de la seva mort digué: «Ignoro què em pot passar, ara. Tenim per davant dies difícils. Però tant se me'n dóna. Ja he estat al cim de la muntanya. No pot importar-me. Igual que a qualsevol, m'agradaria tenir una llarga vida... però ara no em preocupa, això. Sols vull complir la voluntat de Déu. I Ell m'ha permès de pujar a la muntanya. I he estès la vista al voltant i he vist la Terra Promesa. Potser no hi arribaré pas amb vosaltres, però vull que sapiguen aquest vespre que nosaltres, com a po-

“
Aquell moviment d'alliberament, que no de revolta, ens ha de recordar les pròpies mancances com a poble dominat i minoritzat a ca nostra
”

ble, farem cap a la Terra Promesa.»

King deia sovint que els grecs tenien tres mots per referir-se a l'amor: *Eros*, amor estètic i romàntic. *Fília*, amor compartit, entre amics... «Ningú no serà tan badoc com per esperar que algú senti aquesta mena d'amor envers el seus opressors», deia. La tercera casta d'amor era *Agape*: comprensió, bona voluntat redemptora cap a tots els homes, amor desinteressat de Déu actuant en nosaltres, en el qual hom no cerca pas el propi bé sinó que va més enllà. No era dèbil ni passiu, sinó amor en acció. Era la mena d'amor que en King aspirava a donar als seus enemics. «La més gran de totes les virtuts és l'amor. Hi trobem el ver significat de la fe cristiana de la Creu. El Calvari és el telescopi a través del qual albirarem el vast panorama de l'eternitat i veiem l'amor de Déu irrompent des dels temps», va predicar.

Aquell moviment d'alliberament, que no de revolta, ens ha de recordar les pròpies mancances com a poble dominat i minoritzat a ca nostra, i els d'altres col·lectius i pobles, més enllà. Cal actuar amb senzillesa i prudència, i combinar la justícia amb la paciència. Si només parlem de paciència estem renunciant a la vida i la justícia i llancem el missatge de l'Evangeli cap a la ultratomba i el ritualisme. Si només

parlem de justícia acabarem degenerant en eslògans merament propagandístics i llançarem l'Evangeli a una mena de sindicalisme purament material. I l'Evangeli és sobretot força espiritual, però té conseqüències terrenals visibles, pràctiques i automàtiques. Deia King: «No m'interessen pas la temperatura de l'infern ni el mobiliari del cel, sinó les coses que els homes fan ací, a la Terra.» «Hem estat extraordinàriament pacients... però hem vingut ací, aquest vespre, per deslliurar-nos d'aquesta paciència que ens fa pacients sense llibertat ni justícia.» «La religió guarda relació tant amb el Cel com amb la Terra. Qualsevol religió que professi trobar-se interessada en les ànimes dels homes i a la qual no li interessin els ravals miserables que els condemnen, les condicions econòmiques que els ofeguen i les condicions socials que els impossibiliten, és una religió tan seca com la pols.»

El punt de força de la seva trajectòria fou el cèlebre discurs «*I have had a dream*». «He tingut un somni», fa ara trenta-dos anys a Washington. Però no cal traduir-ne sols alguns paràgrafs. En traduïm-ne també les respectives situacions. Què hauria pogut dir en King d'haver estat valencià? Imaginau-vos-el dient, per exemple:

«Us dic, front a les dificultats d'avui i demà, que gardeu un somni de ben adins al nostre poble: que tots els homes són creats iguals.»

Guardeu el somni que, una diada, damunt la terra eixuta de

“
“Guardeu el somni que els humilitats de les valls seran exalçats i els creguts dels castells aplanats.”
”

a. c. f.

TOMEU MARTÍ I FLORIT

Correllengua

Aquest és el nom d'una nova iniciativa de la plataforma **Joves de Mallorca per la Llengua**, que consistirà en portar la flama de la llengua des de Palma fins a Lluc, passant per més de vint pobles de Mallorca, en relleus de 500 metres.

Aquesta activitat es portarà a terme els dies 21, 22 i 23 d'abril i té per objectiu conscienciar la població de Mallorca de la necessitat de defensar, i sobretot usar, la llengua catalana sempre, en tots els àmbits i a tots nivells, i enguany especialment en el de l'ensenyament.

El o (“la”) **Correllengua** consistirà en una mena de cursa de relleus (no competitiva evidentment) en la qual cada persona o col·lectiu portarà durant 500 metres la flama de la llengua, que el 23 d'abril, dia de sant Jordi, quedarà ubicada definitivament al santuari de Lluc. A cada participant se li farà entrega d'una camiseta commemorativa.

Aquesta gran mobilització en favor de la llengua de Mallorca, representarà una nova ocasió per demostrar la fidelitat del poble de Mallorca a la llengua dels nostres avantpassats. Cada relleu ha de significar el compromís del rellevista en la lluita per la recuperació de la llengua catalana i cada quilòmetre corregut un avanç en aquesta recuperació.

El pas de la flama pels diversos pobles representarà un motiu de festa i els joves del poble s'encarregaran de preparar la rebuda; hi haurà ball de bot, tremponada, actuacions musicals, menjars populars, lectures de manifestos i tot quan se'ls acudeixi per donar la benvinguda a la flama.

Que aquesta flama, que durant tres dies recorrerà més de mitja Mallorca, sigui el símbol de la pervivència de la nostra llengua, i tant de bo sigui l'espurna que encengui el compromís amb la llengua al cor dels milers de mallorquins que la veuran passar. Ω

secà, la roja terra dels horts, els fills dels antics repobladors que el rei en Jaume va dur al nostre País profund, els dels emigrants expulsats per la pobresa i l'opressió de llurs estats, els gitans i gent de tots els colors, podran, aplegats, seure a un dinar de germanor i comprensió, en una nova societat catalana multiracial i multicultural, sense més malícies tancades ni colonialisme espanyol!

Guardeu el somni que, una diada, encara a ciutats com València, Alacant o Perpinyà, abraçades de prejudicis i enceses de manipulacions i socarrades per la calor de l'opressió contra la nostra nació, esdevindran font de llibertat i justícia, on podem ser catalans de la mateixa manera que el pomer és pomer i no avet, fills del nostre poble, el d'Ausiàs March i Ramon Llull, Verdager, Pau Casals i Gaudí, el d'Orwell o Bohöfer que ens van visitar i estimar, i fins el darrer concitadà.

Guardeu el somni que els nostres fills viuran algun dia en una nació amb més claror espiritual, sense intolerància induïda, on no seran classificats per males raons, on els uniformes dels soldats es

podriran penjats en espantaocells, on no es torturarà ni empresonarà per part d'unes forces d'ocupació estrangeres.

Guardeu el somni que els humilitats de les valls seran exalçats i els creguts dels castells aplanats. Els llocs feréstecs seran polits, els torts endreçats. Amb aquesta fe podem extreure de les serralades de la ceguesa, la pedra preciosa de l'esperança, defensar la llibertat, patir per tal que sure la veritat.

Vindrà el dia en què tots els fills de Déu podem cantar-li una lloança: que la llibertat ressoni al cor de la gent. Des de les majestoses muntanyes dels Pirineus, des del vell Canigó als destrossats tossals del Maestrat. Des d'Aitana i la Mariola fins el Montseny, per la carena del Vallès a Mallorca, des de l'Alguer al Pinós, des de la Fenollada al Matarranya.

Per fi podem avançar l'arribada del Regne de Déu, quan la llibertat ressoni per cada vila, per cada comarca, podem cantar com el vell espiritual negre:

Per fi llures! Gran Déu Totpoderós, per fi lliures! **Ajuda Evangèlica Ω**

Diumenge del Ram

L'Església celebra enguany dia 9 d'abril l'entrada de Jesús a Jerusalem, on fou rebut amb palmes i branques d'olivera.

Per això són beneïts rams i branques d'aquests arbres.

Arreu de Catalunya i de Mallorca és general beneir llorer. A la majoria de les possessions hi ha plantat, vora de les cases, un llorer d'on hom porta rams a beneir el dia del Ram. Per totes les contrades olivereres és costum de fer beneir rams d'olivera.

Les palmes teixides i treballades no van estilar-se fins als voltants de l'any 1860. Els primers que en van teixir foren els cistellers del Pla del Llobregat, que les van anar a vendre a la fira de Barcelona. Molt aviat, però es va estendre el costum i van imitar-los els cistellers barcelonins.

A Mallorca les palmes eren obra de monja. Les comunitats enclaustrades en tenien certa predilecció. En feien d'una riquesa excepcional i, sobretot, d'un gran enginy i de molta habilitat i paciència. Sempre acabaven en una creueta. Tots els convents de monges enviaven palmes, molt ben treballades, al bisbe, qui en donava profusament a totes les altes dignitats eclesiàstiques i a les primeres autoritats civils.

A les contrades on no es conreen oliveres, és corrent de portar a beneir el romaní, a més del llorer. Hom el fa servir per fumigar la casa, allunyar la tempesta i guardar i salvar la casa de l'acció del llamp. Hom el crema al foc de la xemeneia, i damunt d'una pala que es posa al peu de la porta quan fa tempesta.

El llorer i l'olivera beneïts, només mantenen la virtut fins el dia del Ram de l'any vinent. El ram que resta de l'any anterior

cal, perquè no rebí cap mal tracte, cremar-lo al foc de la llar, car, pel fet d'esser beneït, duria desventura si se'l desconsiderava.

Els hostalers i fondistes portaven a beneir grans rams de llorer; la quantitat que creien que podrien necessitar per posar als cuinats de l'any. Era tingut per mal averany, entre la gent d'ofici, fer curt i arribar al cap de l'any sense llorer beneït.

Les dones embarassades i les llevadores portaven a beneir cotó de ble per lligar el llobrígol del nadons.

A Mallorca, així que s'han beneït els rams, el diaca dona una palma al celebrant, és a dir, al qui diu l'ofici, i després aquest en dona una al diaca i a totes les dignitats eclesiàstiques presents, als escolanets i a tots els obrers del temple, a les autoritats per ordre de jerarquies i, finalment, a tots els fidels presents a la benedicció. Hi ha punts on només en donen als homes; n'hi ha on en donen a tothom, llevat dels infants, que ja la duen de llur casa.

És molt corrent penjar els rams i les palmes a les balconades. Com que són beneïdes, hom les atribueix la virtut de guardar la casa de bruixes i de mals esperits, i també dels llamps.

A Mallorca era costum adornar els rams amb flors, sobretot amb violetes, que són de les poques flors que es troben per la Quaresma. En alguns indrets, l'al·lotge anava per les cases captant flors per mitjà de cançonetes petitòries:

Teniu violetes o paumes,
o violes de fasser,
o un brotet de llorer
que no hagueu de mester?,
o un brotet d'olivera
per no anar a Son Romaguera?

“

A Mallorca, les palmes eren obra de monja. Les comunitats enclaustrades en tenien certa predilecció.

”

“

Les dones embarassades i les llevadores portaven a beneir cotó de ble per lligar el llobrígol dels nadons

”

Les persones pietoses tenen els palmons a la finestra fins el dia de Carnestoltes de l'any següent, que són portats a l'església perquè els cremin i en facin cendra per tal d'imposar als creients el dimecres següent.

A Mallorca, la processó que s'organitza després de la benedicció surt pel portal de les dones, que sempre sol esser el major; fa un volt al temple i torna pel portal dels homes, que és el lateral. Abans d'arribar la processó a la porta, s'avancen uns escolans i la tanquen. En tornar la processó al temple, els fidels tiren a la creu fulles d'olivera del ram beneït, com a senyal d'acatament i homenatge.

Després de l'ofici, feien la Passió, mena de diàleg descriptiu de la Passió, que durava uns deu minuts i era cantat per tres sacerdots que tinguessin bona veu i sabessin cantar bé. El qui en sabia més feia d'evangelista i cantava des de dalt de la trona. Un altre feia de Jesús i se situava davant l'altar. El tercer representava el poble i cantava des de dalt d'una troneta, que expressament es muntava al costat de l'Epístola. El qui més parlava era l'evangelista, que descrivia la Passió. Jesús cantava poc, amb frases breus, i només en començar l'acció. La gent prenia el cas com un acte de submissió de Jesús, que quan més havia de parlar, per tal de defensar-se, més callat i silenciós restava.

Antigament aquest dia era qualificat com «Diumenge de les violetes» perquè fou costum guarir-ne els mostradors i entre enamorats fer-ne present a les promeses. Les violetes eren la flor tradicional de Setmana Santa; hom creia que recordaven la sang de Nostre Senyor puix que, segons la

tradicció, les gotes que en van caure al peu de la creu es van convertir en violetes, i d'ací que per l'església el morat sia el color de dol, ja que recorda el color de la sang del Just vessada mentre era al Calvari.

Una de les notes més típiques d'aquesta setmana són les processons. Solen sortir a entrada de fosc o més tard, i puix que fóra mal considerat, no ixen mai amb claror del dia. Hi ha llocs on fan un curs tan llarg, que no tornen a entrar a l'església fins tombada la mitjanit. Tenen un caràcter de penitència, se'ls dona un to greu i sever i molts de concurrents hi van en compliment d'un vot o prometença. Sol vestir un hàbit especial, consistent en una túnica llarga, molt folgada i tota negra, de manera que no deixi endevinar si el qui la porta és home o dona. La testa està coberta amb alta cucurulla de cartó, tota folrada de negre amb un llenç, que tapa molt balderament el rostre perquè no pugui esser indentificat el qui la vesteix.

Aquesta indumentària especial rep el nom de «vesta». Els assistents solen portar una creu negra en una mà i un ciri encès en l'altra. Són portats també tots els objectes simbòlics que serviren per a la crucifixió de Jesús, els quals reben el nom curiós d'«improperis». Els penitents que porten algun impropri no duen ciri. Alguns del penitents van descalços i duen lligada a un dels peus una llarga i pesada cadena.

A totes les processons de Passió hi anava una gran imatge del Sant Crist. És interessant de notar que aquestes imatges només als Països Catalans es porten completament dretes i amb tota llur majestat. Arreu, les imatges del Crucificat es duen ajagudes i entre quatre o cinc portants. En-

NO BAIXI A PALMA

**Rotulos
Arenal**

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR
DEL CARTELL MÉS SENZILL AL RÈTOL LLUMINÓS MÉS COMPLEX
...I A PREUS DE S'ARENAL!
C/ TRASIMÉ, 58 • S'ARENAL • TEL. 74 32 62

TeleStar

SERVEI TÈCNIC

TELEVISORS • VÍDEO • ANTENES
TOTES LES MARQUES

AVINGUDA SANT FERRAN, 45 • TELÈFON 45 04 76 •
07011 CIUTAT

PODA DE PALMERES
TOMEU CATALÀ

Tel. 79 77 25 • 60 27 20

lloc més, sinó a casa nostra, les duu un sol portant. Conduir una imatge dreta requereix tanta força com equilibri i manya per matar la balalçada i per saber-la mantenir dreta. Hom no té notícia que mai n'hagi caigut cap.

Per la tarda del dia del Ram es feia la «processó dels dotze sermons». Era anunciada a toc de campana. Anava presidida per un entremès, que representava Jesús quan el conduïen al Calvari. Jesús duia una corda lligada al coll, la qual estirava un saió que portava una llarga trompeta i que era el qui obria la marxa. A costat i costat de Jesús hi anaven el bon lladre i el mal lladre. Jesús i els dos lladres duïen llargues cabelleres, tirades cap a la cara per tapar-se el rostre com avergonyits. Un altre saió sostenia una cadena, que Jesús portava lligada a la cintura. Per guardar els tres delinqüents, hi anaven dos saions més, que duïen una llança. Presidien la processó uns quants penons o banderes. Darrera el grup de Jesús i els jueus seguia un gran nombre de penitents, amb llargues vestes i altes curulles. Venia la clerecia i, en darrer terme, una llarga corrua de dones, que passaven el rosari durant el curs i que produïen molta remor quan resaven.

Aquesta processó seguia les estacions del Viacrucis, i a cada estació el «coremer» o predicador de la Quaresma feia un sermó, adequat a l'estació. La primera es feia dins el mateix temple. El saió de la trompeta feia uns tocs especials per anunciar el començament de la representació. S'enfilava damunt un banc o d'una cadira i llegia la sentència de Jesús: «Nos Pons Pilat —deia— governador de la província de Judea, pel Sacro Imperi Romà...»

“
**El coremer a
 cada estació feia
 un sermó, enfilat
 damunt una
 cadira de fusta,
 que un bergant
 portava damunt
 el cap**
 ”

Així que el lector havia acabat la sentència, posaven la creu damunt les espatlles de Jesús. El coremer, des de la trona, cridava iradament, dirigint-se al pregoner i dient-li que era falsa la imputació que feien al Bon Jesús. Feta aquesta estació, la processó sortia de l'església i empenia el curs fixat, durant el qual trobava diferents capelletes, que fixaven el punt de cada estació. En aquestes capelletes, obertes a les façanes de les cases, hi havia, pintades o en escultura, les escenes pròpies de l'episodi de l'estació. El coremer a cada estació feia un sermó, enfilat damunt una cadira de fusta, que un bergant, que anava agregat a la processó, portava damunt el cap. A la tercera estació, Jesús cau. A la quarta, s'afegeix al seguici una figuració de la Mare de Déu dels Dolors a qui acompanyen les tres Maries. A la cin-

quena estació s'afegeix al seguici Simó Cirineu, representat per un homenet, que prèviament s'havia amagat dins d'una casa propera al punt on tenia lloc l'estació, el qual sortia i simulava passar quan era deturat i requerit per ajudar a dur la creu de Jesús. D'acord amb la tradició mallorquina, el Cirineu figura que ve de treballar del camp, que ignora el que passa i que no sap res del procés de Jesús. És molt general que porti una destrat; també hi ha llocs que duu el menester propi del qui ve d'empeltar. Hi ha indrets que porta al coll una branca d'olivera. Per convèncer-se que la creu és massissa, abans d'acceptar l'encàrrec la copeja amb la destrat. En disposar-se a servir Jesús, tira la branca per damunt la multitud. També porta un senalló o un mocador de figues seques i, durant el curs, de tant en tant se'n menja una. A la sisena estació s'agrega a la comitiva la Verònica, figurada per una imatge que porta la tovallola amb la Santa Faç de Jesús. Les altres estacions solien tenir lloc dins l'església altra vegada. Finitos els dotze sermons, els figurants estenien la creu en terra: Jesús, el bon lladre i el Cirineu l'anaven a adorar abans de retirar-se; els altres figurants, no. Després d'ells, l'adoraven els qui havien pres part en la processó, i el seu darrer tot el poble.

Aquesta processó, darrerament, havia perdut color i en molts indrets no sortia fora del temple; els episodis es desenvolupaven dins de l'església mateixa. A primeries dels anys cinquanta d'aquesta centúria, el Concili Vaticà Segon la va abolir definitivament. *Costumari català de Joan Amades* Ω

Radicals, moderats i altres herbes

És un costum prou estès entre els periodistes espanyols classificar els catalanistes (entenguï's els catalans amb cert grau d'afeció a Catalunya) en dues categories: «radicals» i «moderats». Aquesta classificació, tan sospitosament ambigua com poc aclaridora, sembla fer-se més present en les nacions que freturen de sobirania nacional.

Observem, però, que el llenguatge és fàcilment manipulable i que les etiquetes són, per tant, perfectament intercanviables. Així, una persona, una entitat, un país, serà això o allò altre («moderat» o «radical») segons les distintes operacions i les conveniències *ad last*. Els uns, instat·lats en la supèrbia i l'arrogància que dona el llarg manteniment del domini i del Poder, i els altres, disposats a reafirmar llurs drets i llurs justes reivindicacions, podran fer ús, indistintament, d'una àmplia gamma de qualificacions. Tanmateix, allò que romandrà és la veritat, l'obvietat i el desig de llibertat i de supervivència, enfront de la desqualificació, l'engany, la manipulació intermediària i el muntatge ontològic.

Pel que ens toca de prop, la nostra dependència d'Espanya ha significat globalment un considerable fre per al nostre progrés. La simple autonomia mai no ens podrà servir per garantir el benestar ni l'existència com a poble lliure en el concert europeu i mundial. Europa ha d'esser una confederació de nacions lliures i iguals, en comptes d'una feixuga i costosa supraestructura burocràtico-estatalista al servei d'uns interessos aliens als pobles. Per això hem de denunciar l'espoliació fiscal de què som objecte, així com les hipòcrites acusacions de manca de solidaritat, quan fa més de dos segles que finançam l'Estat.

Per tant, no es poden inventar classificacions de «radicals» i «moderats», sinó explicar i debatre les anàlisis i les conclusions, els objectius i les solucions. I hem de saber veure els beneficis, nacionals, culturals i econòmics que en podem treure tots plegats. Perquè l'objectiu dels Països Catalans trobarà el seu ple sentit i la seva viabilitat no pas en l'Estat espanyol, sinó en una veritable Unió Europea. Nosaltres no n'hem de menester d'intermediaris. I tot això ho hem d'explicar en democràcia i en llibertat, sense censurens ni limitacions dissimulades —però igualment efectives—, amb igualtat d'oportunitats, sense cartes marcades. Aleshores, el poble, en la seva majoria d'edat, podrà jutjar i decidir per ell mateix, *of course*, allò que li convé. *Andreu Salom i Mir, Felanitx* Ω

AS DE GUIA

MODA NAÚTICA

SLAM

COLECCIÓN MODA
 Primavera - Verano
 Otoño - Invierno

Ropa Técnica
 para Navegar

C/ Francesc Sancho, 20
 Tel. 75 05 12 • 07004 Palma - Mallorca

**MALLORQUINS ! MALLORQUINES !!
 COMPRAU PRODUCTES DE MALLORCA!
 SÓN ELS MILLORS DEL MÓN!**

És una suggerència de L'Estel de Mallorca. El diari dels mallorquins

**DEPARTAMENT TÈCNIC
 D'INFORMÀTICA
 Venda a l'engròs**

Manuel Sanchis Guarner, 1 Tel. 26 66 55 • 29 93 63
 07004 Palma de Mallorca Fax 29 60 62

**EDICIONS
 DOCUMENTA BALEAR**

Pas d'en Quint 5, entresol 3
 07001 Palma
 Tel. (971) 71 81 23

Carn capolada (12)

JAUME SASTRE

Qui s'atreveix a negar que som una colònia d'Espanya? Aquests dies he hagut d'anar a Son Dureta i puc donar testimoni que el servei d'urgències és tercermundista. És habitual que una persona ingressada es passi fins a tres dies acaramullada dins un passadís tot esperant que li donin habitació. Com han denunciat els ATS, els malalts són mesclats sense tenir en compte les malalties que pateixen. Me cag amb Espanya!

Un honorable polític del PP, respectable pare de família i representant de la dreta espanyolista més fatxa, cavernícola, puritana i pre-històrica, va esser retingut fa uns anys per anar de mariconeo i de xapers per Sa Murada de Ciutat. Bé se veu que aquest homoniquet no dorm tranquil perquè no fa molt encara va dur al parlament espanyol una pregunta, no pels altres sinó per por d'esser-hi ell, sobre si la policia guardava un fitxer de persones en relació a les seves activitats sexuals.

Els problemes continuen per a Ventura Rubí. L'altre dia, el jutjat de temes socials núm. 1 li va denegar el seu reingrés a la Conselleria d'Agricultura el titular de la qual és Pedro J. Morey.

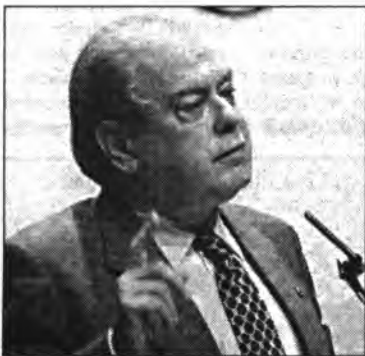
El poetastre espanyol, Luis Antonio de Villena, va publicar dia 17 un article podrit contra bascos i catalans. La part positiva de la diàrrica mental del feixista Villena és que als seus ulls PNV i CiU no són autonomistes sinó independentistes: **Digámoslo sin tapujos: el problema hispánico es que ni el PNV ni CiU son partidos autonomistas. (...) Todos son independentistas.** Aquesta és una de les lliçons pendents que el nacionalisme Tio Tom (Jordi Pujol) encara no ha après i que el situa entre dos focs: els espanyols no se'n fien i els tracten d'independentistes, i nosaltres, els independentistes, els tractam de botiflers i de col·laboracionistes venuts a l'imperi.

Una flor no fa estiu. Ja tenim un altre capità general foraster. El substitut d'Antonio Mir és Ricardo Serrano González i va néixer a Segovia dia 17 d'abril de 1935. Des d'**El Decreto de Nueva Planta i por derecho de conquista**, els mallorquins estam comandats per militars forasters.

La Caixa de cada dia està més espanyolitzada. La mà del botifarra Conrado de Villalonga es nota molt.

La Junta de Personal de la CAIB ha donat a l'opinió pública la nova relació «mensual» dels enxufats del PP dins el Govern Balear:

- **José Ramón Ahicart** (director general de Funció Pública): ha col·locat la seva dona a Ibaturo.

Jordi Pujol.

- **Miquel Munar** (director general d'Acció Social): ha col·locat la seva dona al Servei d'Hygiene de la Conselleria de Sanitat.

- **Jaume Mates** (conseller d'Economia i Hisenda): ha col·locat la cangur del seu fill i un

empleat d'Eléctrica Matas a la seva conselleria.

- **José Ramón Orta** (secretari general de Nuevas Generaciones): ha col·locat la seva dona a la junta d'Aigües.

- **José Antonio Berastain** (conseller de la Funció Pública): ha col·locat la seva cunyada a Cultura.

Per cert, per dins el PP circula una curiosa teoria segons la qual el **padrino** Gabriel Cañellas se serveix de dos cans de bou forasters per tenir els mallorquins controlats i acollonits. Dins el Govern el ca de bou és **José Antonio Berastain** i dins l'Ajuntament de Ciutat **José M^o Rodríguez**. Tant Berastain com Rodríguez tenen en comú que són dos forasters desarrelats i malvists dins el partit. Cañellas coneix aquest punt debíl seu i els explota: a canvi de mantenir-los en el càrrec els encarrega tota la feina bruta de control del partit.

Els mitjans de comunicació controlats pel col·laboracionista **Jordi Pujol**, TV3 i el diari **Avui**, per exemple, de cada dia fan més pudor espanyolista. Dissabte dia 10 de març el **Telenotícies** vespres dirigit per **Alsius** va dedicar més temps a les noces de la infanta borbona que a la mort d'**Ovidi Montllor**.

Sabeu què era el que va emprendre tant al traïdor **Bartolomé Rotger** el dia de la manifestació dels estudiants? Idè que divendres dia 3 els milers d'alots i al·lotes cridassin pels carrers de Ciutat **Rotger, puta foraster!** Ω

Al Papa li agrada la història

Tenim un papa que està interessat en la nostra història. A aquesta conclusió he arribat després de llegir les notícies que s'han publicat a alguns diaris aquests darrers dies.

El seu interès pels problemes d'aquesta part del món ja s'havia fet ben palès per les seves visites i per la quantitat d'espanyols que durant el seu mandat han pujat als altars, alguns seguint un camí de virtuts que igual que les seves obres són exemple per a la resta dels mortals.

Però de la seva curolla per la història i més concretament per alguns dels fets més recents, no n'estava assabentat, encara que ho sospitava.

Tot això ve a compte de la seva darrera carta pastoral on parla dels problemes que va tenir el seu predecessor, el papa Pius XI, durant l'època del seu mandat, una de les més convulsives i tràgiques d'aquest segle i en la qual compara explícitament la situació d'Espanya amb l'Alemanya nazi i la Rússia estalinista.

Hom podria pensar en la Guerra Civil, en la brutal repressió que la va seguir d'una part de la nació, els vencedors, sobre l'altra part, els vençuts. Podria pensar que es refereix al general Franco, que amb una guerra cruel va substituir una democràcia, la darrera i per ventura la primera si descomptam l'actual, legítima, sortida de les urnes, per la dictadura personal que va governar aquest país fins a la seva mort.

De la possible confusió, i per si algú ja en tenia mal de ventre, el cardenal Etchegaray surt al pas i ens treu de dubtes: el papa es refereix a l'Espanya republicana. A la crema de convents, a la persecució i als assassinats de religiosos durant la contesa espanyola per part dels milicians que lluitaven en el bàndol republicà.

És vera que aquest senyor diu que la història és la història i ningú no la pot amagar i que aquests fets són certs i que mereixen la condemna i la repulsa.

Però també és cert que l'Església espanyola —part de l'Església, tot s'ha de dir, Vidal i Barraquer, Múgica, entre altres, en foren l'excepció— fou còmplice d'aquella insurrecció que dona lloc a la Guerra Civil, a la qual beneïren i després declararen creuada contra el marxisme. També és cert que amb la seva complicitat, els rebels vestiren Déu amb camisa blava i en nom seu, encoratjats des de la trona, sortiren botxins al carrer per eliminar el roig que, com estigma de Caïm, era culpable de tots els mals. I també és cert que des de Roma beneïren les tropes de Mussolini abans de venir a lluitar a Espanya contra la República.

Esperar que el papa reconegui els errors de l'Església quan són tan recents, si el perdó a Galileu ha hagut d'esperar més de tres-cents anys, és quasi una utopia, però que el Papa pel que representa i sobretot pel que és, ni més ni menys que el representant de Déu a la Terra, compari l'Espanya republicana a l'holocaust nazi, oblidant el paper actiu que va jugar l'Església sobre la repressió d'aquelles persones que defensaren els ideals de la República, no és ètic, és moralment desqualificable i en aquest moment, quan la societat espanyola ha recuperat les llibertats i mira la guerra des d'una perspectiva històrica, sense oblidar-la perquè no es torni a repetir, és, sobretot, inoportú ja que aquests tipus de comentaris només serveixen per despertar rancúnies i odis passats.

Si tan interessat està en la història, li recomanaria aquelles històries de Viriato o del Cid que ens obligaven a aprendre de petits i que eren tan boniques i que pareixien tan innocents, i així passaria el temps i jo no m'enfadaria. **Jaume Jaume i Oliver, Es Saig d'Algaida** Ω

Pròxima aparició del llibre

**MOSSEGADES
de Jaume Sastre**

Reservau el vostre exemplar!

Eudal Domènech: Servicom, la primera autopista catalana de la informació, neix a Vic

Conscient de ser el pioner a Catalunya d'un sistema de comunicacions que revolucionarà la societat, Eudal Domènech treballa incansablement per fer avançar el seu projecte

VIC. Eudal Domènech i Riera (Ripoll 1962) és el director general de Servicom, l'empresa que ell mateix va crear a Vic ara fa poc més de dos anys. Amb la seva progressiva implantació a l'Estat espanyol, Servicom està superant l'única xarxa de dades de base peninsular que existia fins ara, Ibertex, que depèn de la Companyia Telefònica i que està quedant convertida en antiguitat.

– En què consisteixen els serveis de comunicacions avançades que vostè ha posat en funcionament?

cies simultànies, que podran quedar arxivades a la central de Servicom, amb garantia de confidencialitat absoluta.

– Afavoriran el treball des de la casa?

– En el món empresarial, l'ús de les autopistes de la informació serà un canvi històric perquè multiplicarà les possibilitats de treballar des de casa –sense perdre el contacte amb ningú–, o de fer prestacions multitudinàries de nous productes sense moure's del despatx, i amb l'opció de respondre per pantalla les preguntes

amb Servicom?

– Ara els subministrem en català i en castellà, i estem preparant versions en gallec i en euskera.

– És un sistema ràpid?

– És tan ràpid com permeten els actuals equips tècnics en mòdems i línies. Tramet la informació a una velocitat quarantavuit vegades superior a l'Ibertex i, a més, permet efectuar operacions simultànies: rebre o enviar missatges, mentre s'està buscant una paraula en el diccionari i, al mateix temps, es dona un cop d'ull als tacons d'anuncis electrònics.

– És molt car comunicar-se per la vostra xarxa?

– L'usuari, a part de la tarifa d'abonament mensual –1.200 pessetes el Basic i 2.700 l'Executive– ha de pagar el rebut de telèfon de passos utilitzats, però sempre només fins al *node* o base de comunicacions més proper de Servicom. Actualment tenim *nodes* a Barcelona i Madrid, a més del de suport que tenim a Vic. Els de Ginebra, Amsterdam, Ciutat de Mallorca i Las Palmas estan a punt d'entrar en funcionament. Tenim previst instal·lar-ne a totes les capitals espanyoles i a tots els països europeus.

– Quina comparació pot fer amb la xarxa d'Internet en matèria de preus?

– Fins ara, des de l'Estat espanyol, enviar un *mega* d'informació per Internet costava 25.000 pessetes. A Servicom, el preu mitjà és de 0'50 pessetes per un K d'informació, és a dir, 500 pessetes per 1 *mega*.

– Quantes *nodes* tenen previst muntar en territori català?

– Tant a Catalunya com a fora ens guiarem pel nombre d'abonats: en totes les àrees específiques que arribem als 1.000 clients, hi instal·larem un *node* de comunicacions, per tal d'abaratir les despeses als nostres abonats.

– Que necessita tenir un usuari de Servicom?

– Un ordinador, Macintosh o PC tant li fa, un mòdem i una línia de telèfon. És cert que les actuals línies telefòniques ofereixen unes prestacions limitades: quan s'implanti definitivament la nova xarxa digital de serveis integrats (RDSI) les velocitats

de transmissió superaran els 128.000 bits per segon i es podrà enviar una enciclopèdia sencera en pocs segons.

– Aquest any és clau pel projecte Servicom?

– La nostra aparició més sonada és al SIMO de Madrid. Fa poc, ha començat a funcionar el servei *El Temps On Line*, que permet consultar i contactar amb aquesta revista per via electrònica. I molt aviat entrarà en funcionament aquest mateix servei amb el diari *El Periódico*.

– Troba incomprendiments en

– L'atenció a l'usuari deu ser fonamental en una operació com aquesta?

– Tinc una opinió molt diferent de la del ministre Borrell. Ell creu que el qui instal·li el cable i en retengui el control, serà l'amo de les autopistes de la informació. Jo penso, en canvi, que guanyaran els qui ofereixin uns millors serveis de les ofertes que passen per dins el cable.

– Seria comparable a la guerra dels sistemes de vídeo?

– Efectivament: VHS va ser el guanyador no pas per la qualitat del seu sistema de reproducció –que no era pas millor o pitjor que els altres– sinó perquè va poder col·locar en el mercat moltes més pel·lícules que Betamax o que Video 2000. Es tracta d'oferir el màxim de serveis, de forma fàcil i accessible, ràpida i al millor preu possible.

– Servicom crea informació?

– No és tracta de crear informació, sinó d'homogeneïtzar dins de la nostra xarxa la que ja existeix: empreses, bases de dades, entitats socials, institucions, etc. I posar-la a l'abast dels nostres clients.

– Les autopistes de la informació acabaran amb la vida social? Estarem tancats a casa davant de l'ordinador?

– No ben bé. Els contactes per ordinadors serviran perquè quan sortim de casa ens puguem anar a trobar amb la gent que volem trobar-nos, i ser presents als llocs on realment hi volem ser.

– Vostès van estar presents, dins l'estant del setmanari *El Temps*, a la mostra de revistes en català celebrada a Barcelona. Quines reaccions van detectar-hi?

– En primer lloc, una gran curiositat. El concepte d'autopista de la informació, o de comunicació interactiva, per la seva novetat, és una mica difícil de captar. Però quan es comença a entendre en què consisteix i quines infinites possibilitats oferirà, la gent s'entusiasma: el Miki-moto es va passar gairebé tota una tarda fent comunicacions a través de l'equip de proves que teníem a l'estant d'*El Temps*. **LA DAMA Ω**

– Servicom és una xarxa informàtica que s'ofereix a les empreses i als particulars, i que constitueix un espai de comunicació social privilegiat, ràpid i barat. Els clients es poden abonar en dues modalitats: Basic i Executive.

– Quins continguts té cada una?

– Els abonats al Basic podran utilitzar el correu electrònic, accedir a tots els programes d'informació de domini públic inclosos a la xarxa, i participar en els debats i fòrums que es vagin obrint en aquest espai virtual. Els clients que contractin la modalitat Executive, a més de disposar de totes les prestacions de la Basic, podran accedir a diverses bases de dades (Dum & Broadstreet, Data Bolsa, Aranzadi, etc) i establir canals de comunicació multilaterals amb els clients, representants o responsables de diversos centres de treball, amb conferèn-

dels clients potencials.

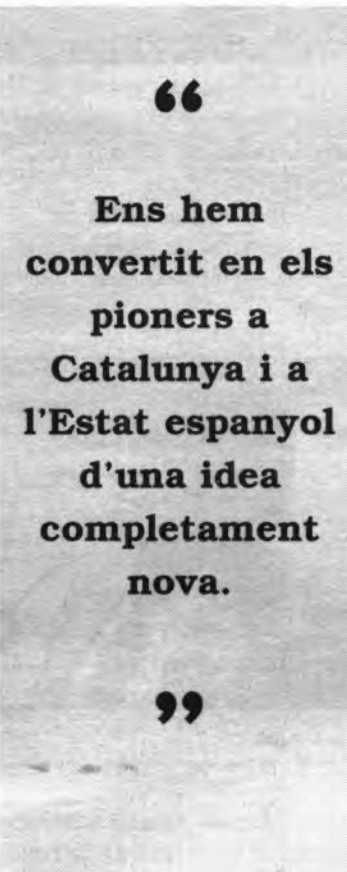
– Servicom està interconnectat amb d'altres xarxes?

– Disposem de contacte directe amb la xarxa més important del món, que és Internet, així com amb One-Net. Des d'una terminal abonada a Servicom, es podrà establir relació amb qualsevol altra terminal connectada a aquestes xarxes arreu del món. Per intercanviar informació en directe: textos, fotografies, filmacions, música, etc.

– Quina imatge té el sistema Servicom a la pantalla de l'ordinador?

– És igual que un programa més de Macintosh o dels Windows dels PC: només es tracta d'identificar les icones i d'anar obrint i tancant carpetes, segons la informació que es busqui o el contacte que es vulgui efectuar.

– En quina llengua es pot trobar el programa de connexió

la seva feina?

– Ens hem convertit en els pioners a Catalunya i a l'Estat espanyol d'una idea completament nova. Com en tots els principis hi ha reticències: les pròpies de la gent que no creu que l'invent tingui viabilitat. Si fa no fa els mateixos que deien que ningú compraria calculadores, ni ordinadors personals, ni que les comptabilitats s'informatitzarien, vaja. Tanmateix acabo de pronunciar conferències a Barcelona davant d'universitaris de Telecomunicacions, i puc dir que l'acollida és molt bona.

Pla autonòmic de prevenció de drogues

L'alcohol, una substància perillosa

L'alcohol és una de les drogues més antigues i més consumides a la nostra civilització mediterrània. De fet, l'hàbit de beure es troba tan incorporat a la nostra societat que, actualment, és una de les maneres més comuns de divertir-se, especialment entre els joves.

A la nostra societat existeix la idea generalitzada que l'alcohol no és una droga. Però l'alcohol sí és una droga, i un consum abusiu produeix efectes perjudicials sobre la salut tan física com mental.

Efectes del consum de l'alcohol

L'alcohol és una droga que a alguns individus produeix un efecte desinhibidor, facilita el contacte amb els altres, produeix una sensació de major soltesa corporal i verbal, rebaixa el nivell d'autocòntrol i autocrítica i produeix una lleugera sensació d'eufòria que facilita l'ambient festiu. Aquests efectes són els que potencien el consum de l'alcohol, però cal saber que l'alcohol és un depressor del Sistema Nerviós, la qual cosa suposa que aquests efectes són momentanis i allò que en un primer moment són avantatges es transforma després en inconvenient: reaccions violentes, baralles, plors i vòmits són alguns dels «espectacles» desagradables que es poden produir.

Entre alguns joves existeix la idea errònia que l'alcohol ajuda a l'estudi, quan en realitat dispersa l'atenció, produeix certa sensació de relaxació, afecta lleugerament la visió, entorbeix la memòria i retarda el pensament. Tot això dificulta la concentració necessària per a l'estudi.

En l'esport, disminueix la resistència física, disminueix els reflexos i entorpeix la coordinació motora.

Ja hem dit que l'alcohol és un facilitador de les relacions socials i, per tant, facilitador de les primeres experiències juvenils d'apropament a l'altre sexe. No és que sigui un potenciador de simpatia, d'efectivitat o de la sexualitat, sinó que simplement actua com a dissolvent momentani de repressions, autoexigències, autocontrols o autocrítiques. Per això, l'alcohol es converteix en un element perillós a l'adolescència, perquè el jove pot habitar-se al consum per afloixar les inhibicions o per diluir els conflictes.

Amb el temps, la dependència de l'alcohol desestabilitza amistats i relacions de parella i afecta profundament el funcionament sexual.

Classes de bevedors i conseqüències del consum

La idea que tenim del que és un alcohòlic pot ser molt equivocada. Moltes persones creuen que

l'alcohòlic és aquell individu que habitualment s'engata i té un comportament molest amb els altres.

L'alcohòlic és tot individu que té una dependència de l'alcohol. Aquesta dependència no és reconeguda mai pel subjecte bevedor, el qual es defensa amb tot casta d'excuses i justificacions per seguir bevent. Si es consumeix d'una forma continuada, es desenvolupa una tolerància i llavors es necessita prendre quantitats molt més grans perquè la gatera sigui evident. Però aquesta tolerància no és cap avantatge, les conseqüències de l'alcohol segueixen el seu curs encara que es manifesten molt lentament després d'alguns anys.

És difícil que el consumidor excessiu d'alcohol sigui conscient de la seva problemàtica. La reconeix abans en els altres que en ell mateix.

Aquest seria el cas del bevedor excessiu regular. El seu consum es produeix habitualment en un ambient social (festes, caps de setmana...) i/o professional (hostaleria, repartidors, representants...).

Aquests individus poden patir complicacions físiques (polineuritis, problemes digestius, hepàtics) i, excepcionalment, poden tenir alguna intoxicació i patir una síndrome d'abstinència.

Un altre tipus de bevedor seria el bevedor simptomàtic, és a dir, aquell que beu alcohol per solucionar conflictes personals, siguin de caràcter temporal o permanent. En aquests casos són freqüents les intoxicacions agudes amb trastorns greus de la conducta (bregues, disturbis al carrer...).

El bevedor addicte, és el que habitualment s'identifica amb l'alcohòlic. Generalment s'arriba a aquest tipus de consum com a conseqüència dels dos tipus de consum explicats abans. En aquests cas, s'observa la patologia típica de l'alcohòlic. Els efectes més importants serien:

* Problemes de salut física: gastritis, úlceres, cirrosis, hepatitis, trastorns de la nutrició, infertilitat, impotència, disminució de l'impuls sexual, hipertensió, neuritis, polineuritis.

* Trastorns mentals: dependència de l'alcohol, síndrome d'abstinència, psicosis alcohòliques agudes, al·lucinacions auditives, depressió i ansietat, deliris de gelosia (zelotípija alcohòlica) i demències.

* Problemes familiars: desajustaments i separacions familiars i maltractaments als fills i a la parella, entre d'altres.

* Problemes laborals: desajustaments laborals, absentisme, accidents, incapacitat laboral.

* Problemes socials: conducta antisocial (delinqüència, incest...) i degradació social. **Programa de prevenció de drogues a Mallorca** Ω

TAMPOC EL FOC

Guillem d'Efak

GERMANIA

3

Acaba de sortir al carrer *Tampoc el foc*, un nou llibre –i l'últim, desgraciadament– de poemes d'en Guillem d'Efak. És el tercer títol que publica la col·lecció *Germania*, publicada per Esquerra Republicana de Catalunya (secció Illes Balears i Pitiüses). El llibre duu un pròleg de na Maria Antònia Munar i un epíleg d'en Bartomeu Mestre.

Luca i Francesco Cavalli-Storza

QUI SOM

HISTÒRIA DE LA DIVERSITAT HUMANA

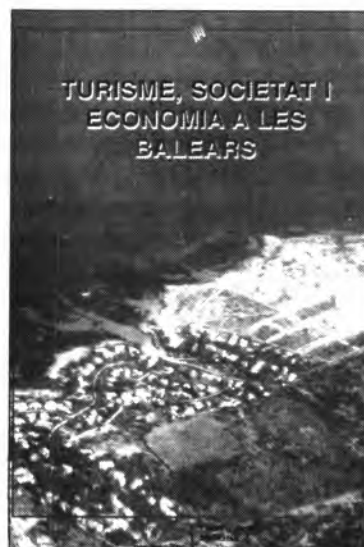
Qui som. Història de la diversitat humana és un llibre imprescindible de llegir en l'actualitat, quan sembla que el racisme i la xenofòbia poc a poc van fent el seu camí en l'Europa de final de segle. Luca Cavalli-Storza, l'autor, ha estat guardonat amb el premi Internacional Catalunya de l'any 1993 i és un destacat especialista en el camp de la genètica.

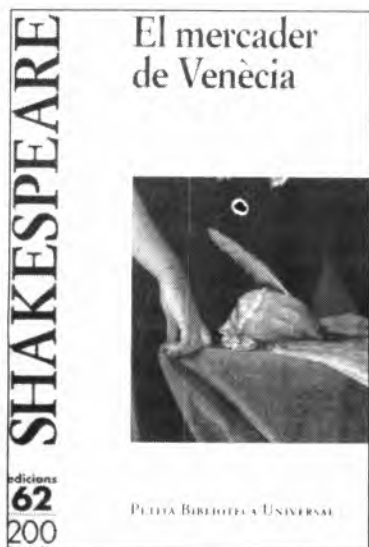
El procés autonòmic balear (1976-1987) es fa una anàlisi i s'assenyalen els camins que ha obert i els que ha barrat el pas de la dictadura a la democràcia formal a les Balears, un procés laboriós, contradictori i imperfecte. Roberto Mosquera i Antoni Nadal en són els autors; el llibre ha estat editat per Documenta Balear.

L'esquerra mallorquina i el franquisme és la continuació d'un llibre anterior de David Ginard –*La resistència antifranquista a Mallorca (1939-1948)*– que reuneix nous estudis que tracten aspectes diversos relacionats amb la reorganització del moviment obrer i dels partits d'esquerra durant la Guerra Civil i el règim franquista.

Turisme, societat i economia a les Balears ha estat editat per la Fundació Emili Darder. Consta de deu estudis diversos que representen una ampla visió del turisme a les illes.

Aquest és un dels volums de la nova col·lecció d'Edicions 62, la qual es ven als quioscos al bon preu de dues-centes pessetes. Si passau per qualque quiosc, comprau-ne un parell.

Per problemes d'espai, la segona part de l'entrevista a Guillem Fullana Hada d'Efak sortirà al proper número de **L'ESTEL de Mallorca**.

La Bíblia i els hòmens de ciència

Existeix el perjudici que la Bíblia és un llibre que contradiu les veritats científiques.

En realitat el llenguatge bíblic no és científic, sinó col·loquial, popular, corrent. Però és fals que el contingut de la Bíblia sigui contrari a les veritats científiques.

Cert és que, entre gent sense coneixements bíblics, hi ha opinions errònies de l'estil «la Bíblia diu que la terra és plana», cosa evidentment falsa. Tals afirmacions no vénen ni apareixen enlloc a la Bíblia, sinó que són de tradició medieval posterior, en una època en què la Bíblia va deixar quasi de llegir-se. Ben al contrari tenim l'exemple en el llibre del profeta Isaïes 40:22, on parla de la «rodonesa de la terra».

Com diu Ausiàs March:

«L'enteniment en qui el juí no és clar, forçadament vol prendre opinions; voluntat mou sofisticats raons, fent-les valer i per bastants passar. Als naturals no par' que puguen fer-se molts dels secrets que la deïtat s'amaga que revelats han estat a molts màrtirs no tan subtils co'ls ignorants i aptes, així primors Amor a mi revela tals que els sabuts no arriben a comprendre quan els ho dic, dels meus dits me desmenten, dant parer sense raó parle.»

Perquè el missatge bíblic va directe a cor obert i no discrimina els curts d'enteniment, ni els infants ni els analfabets. La Paraula de Déu practica la igualtat d'oportunitats i sols condemna a l'infern aquells qui voluntàriament es resisteixen a l'Amor, per comoditat, supèrbia i rutina. La Paraula no condemna els ignorants, sinó els maliciosos.

Per això hi ha hagut molts científics de tots els temps que han considerat molt de veres els llibres de la Bíblia. Vegem-ne alguns exemples:

Albert Einstein.

Isaac Newton, qui va descobrir la llei de la gravetat, deia que «fer ciència» és descobrir Déu a través d'una incessant conquesta dels secrets de la natura. Va escriure la seva famosa obra *Principis matemàtics* a manera de comentari científic del psalm 19: «Els cels expliquen la glòria de Déu i el firmament anuncia l'obra de les seves mans.» Per a Newton no hi havia possibilitat de conflicte entre ciència i Revelació.

Robert Boyle, pare de la química moderna i membre fundador de la cèlebre Reial Societat de Londres per al Coneixement Natural, la línia de demarcació entre allò purament científic i allò

Isaac Newton.

comprendre. L'amor que tenim en el Senyor prové del que Ell ens va mostrar clavat a la creu.» De tots els seus descobriments, Faraday afirmava que el més gran era l'Evangeli. «L'electricitat només aprofita durant aquesta vida —deia—, però la salvació de Déu és per a tota l'eternitat.» Va morir el 1867.

Des del cèlebre i influent Col·legi de Ginebra a les universitats de Harvard, Yale i Princeton, la fundació dels primers col·legis d'ensenyament primari i superior, tal com ara els entenen, va ser obra d'hòmens molt versats en la Bíblia.

És erroni titllar d'oscurantista allò que ha estat els orígens de la cultura moderna.

Albert Einstein, el major científic del present segle, que va formular la famosa teoria de la relativitat, també declarava la seva fe en la bondat de la Bíblia: «Si netejassin de clericalisme el judaisme dels profetes i el cristianisme que Jesús ens va ensenyar, aleshores tindrien una religió capaç de salvar el món de qualsevol mal social. És el deure de tots d'intentar tot allò al nostre abast, per fer triomfar una tal classe de religió.»

També altres personatges dignes d'admiració per la seva força en favor de la justícia han declarat la decidida fe en Jesucrist, com Martin Luther King o la mare Teresa de Calcuta. Mahatma Gandhi és un cas no tan conegut, però va declarar que «Crist és la font més rica de força espiritual que un home pot conèixer».

Finalment, molts científics de l'actualitat coneixen a fons el missatge bíblic i creuen en el Nostre Senyor com a Salvador personal d'ells i de tots els qui el vulguin acollir. Per exemple

Walter F. Burke, director general dels projectes espacials Mercuri i Geminis va declarar: «No he trobat mai res a la ciència ni a l'exploració de l'espai que em porti a oblidar-me de la Bíblia, ni a rebutjar Jesús com el meu Salvador, en qui confii.»

El problema del nostre món no és cap manca de ciència o coneixements tècnics. En paraules de Ramon Llull: els hòmens «es dediquen molt a aprendre ciències d'enteniment, i no les ciències d'amor i bondat. I per això se segueix

contra l'amor la injúria, pecat i gran damnatge a molts amadors del saber; perquè tant com més saben sense amor ni bondat, tant aprenen més maneres de fer el mal i enganyar els uns als altres.»

I proposa aquest camí amb el cor, com alternativa: «De la mateixa manera com l'enteniment s'inclina a aprendre per art de saber, així es pot, per art de bon amor, inclinar lliurement la seva voluntat a amar bé i bones obres i esquiva mal.» **Jaume Tallaferro** Ω

“
És erroni titllar d'oscurantista allò que ha estat els orígens de la cultura moderna.
 ”

teològic no existia. Ell era un profund coneixedor dels textos bíblics originals, que va traduir a diversos idiomes.

John Ray, el pare de la moderna botànica i zoologia, va encetar les seves investigacions mogut pel desig de trobar dins la natura les llampades de la veritat gloriosa que havia descobert a la Paraula.

Michael Faraday, anomenat «pare de l'electricitat», fill d'un ferrer londinenc, va arribar a una gran cultura científica gràcies a la seva extraordinària perseverança. Però, sobretot, Faraday coneixia Jesús com el seu salvador personal i no perdia ocasió de testificar de la seva fe. La Bíblia era l'àncora de salvació que animava sa vida. Ell deia: «El pla de Salvació és tan simple que qualsevol el pot

Campanya d'insubmissió lingüística: «Castellà voluntari»

Davant el perill, sobretot al País Valencià, d'imminent involució lingüística, fem la següent proposta a tots els grups nacionals i de defensa de la nostra llengua i cultura, per ser discutida, difosa, publicada i engegada:

La política anticatalana es basa en la creació d'una muralla de contenció davant la normalització del català tot mirant de mantenir els drets (privilegis) derivats (rutina de registres, usos i lleis) de la victòria militar nazifeixista i la consegüent dictadura terrorista i genocidi lingüístic, cultural i polític.

El rovell de l'ou és la desigualtat de status legal: el castellà és obligatori a tots els efectes mentre que el català normalment no ho és. L'ofensiva anticatalana pretén fer recular les poques i tímides conquestes lingüístiques del català (a l'ensenyament bàsicament: fent-lo voluntari al País Valencià).

Per un altre costat tenim que, a hores d'ara, l'Estat espanyol és el primer del món en la lluita antimilitarista: en nombre d'objectors i d'insubmissos empresonats. La insubmissió ha estat l'eina d'enfrontament no-violenta a una imposició de l'Estat (conscriptió militar i Prestació Social Substitutòria).

Dissenyar un contraatac contundent, eficaç i ràpid és bàsic. Mahatma Gandhi organitzà la cremada de la roba d'importació de la metròpoli.

Per tant, la proposta concreta que se'n deriva hauria de ser: Una campanya per demanar un canvi institucional que anul·li l'obligatorietat del castellà i plantegi la possibilitat «europea» d'una altra segona llengua (anglès, alemany...), alhora que un campanya cívica d'insubmissió idiomàtica a la imposició del castellà, que aniríem concretant amb els exemples d'altres països, de lluites no violentes, nacionalistes, etc.

Aquesta campanya serviria per:

1. Deixar en evidència els nostres colonitzadors que reclamen «llibertat» i «no a les imposicions».
2. Connectar directament amb Europa, «passant» de Madrid. És fàcil que a Europa entenguin que volem l'anglès o l'alemany com a segona llengua, i això ens pot afavorir internacionalment, alhora que Madrid queda en evidència en el seu autoritarisme.
3. Trencar l'actual *impasse*, per massa tàctica defensiva per part nostra, i passar a «marcar gols». Il·lusonaria sobretot al jovent educat en català.
4. Obligar l'ofensiva anticatalana a baixar de l'ase o enfrontar-se a una campanya d'insubmissió cívica de caràcter descolonitzador. Ells han estat els «separatistes», i amb aquesta campanya els ho demostrarem a les clares.
5. Trencar els seu punt fort de la colonització: la imposició del seu idioma. **Grup de Resistència Civil** Ω

Banquets de batejos, comunions i noces

Son Garcia del Pinar, s/n
Tel. 42 86 59 • 42 80 68

BAR RESTAURANT

Fax 42 76 95 • 07007 Coll d'en Rabassa

RESTAURANTE

Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

GIMNÀS TANIA

AERÒBIC • RÍTMICA • BALLET • TAEKWONDO • JAZZ
i ara també SEVILLANES

Tot amb matrícula gratuïta

c/ Balmes, 65 • 29 95 15 • Ciutat

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

TABACALERA S.A.

EXPENEDORIA núm. 30

Plaça Alexander Fleming, 12
Tel. 75 42 91
07004 Palma de Mallorca

SYP
SERVICIO Y PRECIO
SUPERMERCADOS

El seu supermercat del barri

Alimentació Fleming S.L.
Guillem Galmés, 17
07004 Palma

Tel. 20 00 18
Fax 20 15 08
Part. 20 58 48 • 16 80 96

- Llet del dia • Llet pasteuritzada • Llet amb cacau • Suc de taronja •

Preu per preu, comprou productes mallorquins
Demanau-los a la vostra botiga o supermercat habitual

Hort de Can Sastre

Tel. 26 38 14 • 49 11 51 • Fax 49 18 01

C/ Joaquim Verdaguer, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

EMPRESARIS!

Si us anunciau a
L'ESTEL de Mallorca
la vostra empresa guanyarà doblers!

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans
Som especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/ Cardenal Rossell, 80 •
Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

zoldos

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

Escola de cuina ALCARI

Menjars preparats a domicili • Servei a restaurants
Servei de buffets • Catering service for yachts
Rafaletes, 1, baixos. Tel. 70 02 27. Ciutat

Restaurant SES COVES

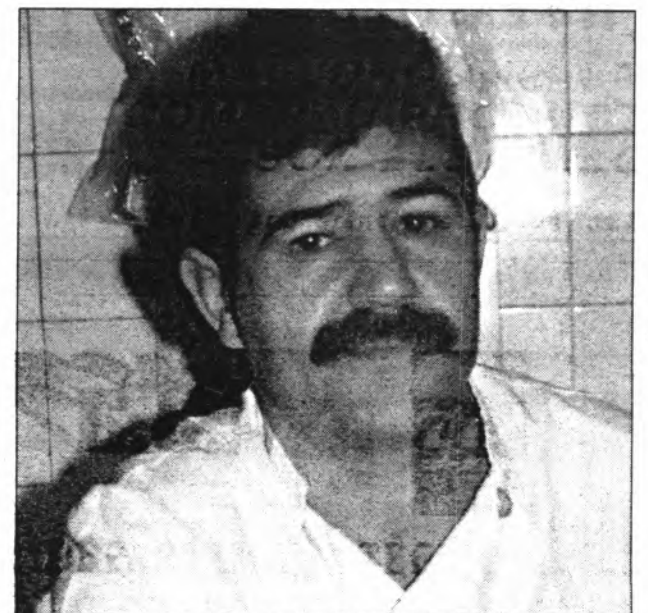
Cuina catalana. Com cada any, feim calçotada.
Reservau taula. Aprofitau per visitar les coves de Gènova.
C/ Barranc, 45. Tel. 40 23 87
07015 Gènova. Ciutat de Mallorca

Dimarts tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

Restaurant BINICOM-PRAT

En Vicente Lumbreras és l'amo del restaurant Perro Loco de la barrada de la plaça de les Columnes. Les hamburgueses i els hot dogs són l'especialitat de la casa. Un lloc on es pot menjar i beure per unes 550 pessetes.

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. Tel. 295820.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 261255.

Lloguer de local de 2.000 m² a la plaça dels Nins, 17, de s'Arenal. Tel. 26 12 03.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Lloguer, 25.000 ptes.; traspàs, 1.200.000 ptes. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal, venc pis, 3 hab., bany, cuina, dues terrasses. A la zona de la plaça de les Verdures. Tel. 263674.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa comarptida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació. 4 hab., cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 296095 i 560024. Joan-Lluís Gayà.

Bonic terreny a Lluçmajor (camí d'Alicantí). Cantó 11 m., caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per convenir.

PERRUQUERIES

Blanca, perruquera. Gran i General Consell, 36. S'Arenal. TEL. 265109.

Maka, perruquera. Pedicura i manicura. Botònic. Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora-borda nou. un Johnson de 14 cv. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres de gruixa amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 794903.

Venc motor Mercuri, foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

Venc taula-escriptori de fòrmica, nova. Ideal per una habitació de nina o nin. 5.000 ptes., en val 10.000. Demanar per na Malena, tel. 410542.

Gran oportunitat. Venc ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu per negociar. Tel. 277990. Marga.

Venc taula grossa de menjador, 6 cadires i una llibreria. Tel. 262772.

Venc compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 427647.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 534455, o bé veniu a La Punta (Pollença, cra. del Port).

Venc grup electrògen diesel de 3 kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, en perfecte estat. Tel. 591633.

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 03096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, en bon estat i a un preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze volums de l'*Enciclopedia Estudiantil*

que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic marca Sanyo. Tel. 264259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per fer excursions (cinema, prendre café, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apt. de Correus 1.792 Palma.

Pensionista del comerç. Tenc pis, cotxe, terres, molt atractiu, conservat i sa. Vull conèixer senyoreta garrida, culta, neta i formal. 540586.

Propietari de restaurants, vidu, alt i fort, de 58 anys. Vull amistat amb senyora o senyoreta sana i atractiva, a qui agradi viatjar, ballar... 719534.

Metge especialista, 34 anys, alt, plantós i agradós. M'agradaria tenir amistat formal amb senyoreta culta, atractiva i amorosa. 717354.

Senyor casat de 45 anys. Alt i plantós, amb negoci d'immobiliàries. Vull conèixer senyora o senyoreta amb fins formals. Me vull separar. 719534.

Cuiner de primera, separat amb 52 anys, alt, fort i molt alegre. M'agrada viatjar, la pintura, la música, la natura, els nins. Si tens entre 30 i 50 anys, crida'm al 717354.

Oficial electricista. tenc un alt càrrec en una bona empresa, ingressos elevats, estalvis, pis, cotxe. Vull conèixer senyoreta formal. 719534.

Separat de 59 anys, empresari del calçat. Vull conèixer senyora o senyoreta per formar una nova família. 719534.

Fadrí de 30 anys amb empresa de camions. Vull fer amistat amb fadrina de 18 a 30 anys. 717354.

Fadrí alt i fort, jove i plantós. Tenc un taller d'electrònica i Tv. Grans ingressos i bon futur. Vull una amistat molt formal. 717354.

Fadrí de 34 anys. Alt i agradós. Tenc un taller de mecànica i molt de futur. Cer la meua mitja taronja. 719534.

Mare fadrina de poble amb una filla de 2 anys. Vull conèixer jove per formar família amb la meua filla i jo. Te faré feliç. 717354.

Jove agricultor amb molta terra. Som enginyer agrícola. Vull formar una família amb fadrineta intel·ligent. 717354.

Fadrinel·lo que fa feina a EMAYA, amb bons ingressos i bon esdevenidor. Vull una amistat sana amb fadrineta amorosa, garrida, sincera i formal. 719534.

Divorciat de 51 anys, alt i fort. Especialista en maquinària de fusteria amb negoci propi. Bons ingressos. Vull trobar la meua mitja taronja. 540586.

Agricultor de 67 anys, amb terra pròpia. Vull conèixer senyora a qui agradi viure a fora vila, amb molts d'animals. 717354.

Jove administratiu separat sense problemes familiars. Feina fitxa, bon sou, pis, cotxe, terres, estalvis. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent. 540586.

Senyor divorciat, alt i fort de 56 anys. Faig feina a arts gràfiques i tenc un bon sou, estalvis, pis, terres, cotxe. Cerc l'amor de la meua vida. 540586.

Si ets una al·lota fan del rock català, telefona al 820501 i demana per en Toni.

Enginyer tècnic, separat, 63 anys, 172 cm, 80 kg, culte, intel·ligent, amorós, formal, afectuós... Cerc senyora o senyoreta d'edat indiferent, accept hàndicap físic. Escriure a: Apt. de Correus 41-46240 Carlet (València).

Separat de 30 anys, atractiu, alt, relacions públiques en diversos idiomes. Vull formalitzar amistat amb senyora o senyoreta garrida, formal i amorosa. 717354.

Si estau sols,
veniu
i trobareu parella

Gran Prix Master
a la qualitat europea
Gabinet Matrimonial

Avda. Alexandre Rosselló, 13-3
Tel. 71 95 34 • Ciutat de Mallorca

Fadrí de 27 anys, tècnic electricista amb negoci propi. Cerc la companya de la meua vida. 717354.

Funcionari d'Iberia amb càrrec superior, 63 anys, cotxe, finques, xalet i tot allò necessari per fer feliç la meua companya. 540586.

Autònom amb empresa de sanejament, llanterneria i altres. Bon esdevenidor. Vull formalitzar amistat sana amb senyora culta, atractiva, amorosa. Entre 30 i 45 anys. 717354.

Constructor amb grans empreses, casat. Vull conèixer senyoreta o senyora jove per relacions contínues. La puc ajudar econòmicament. 717354.

Vull contactar amb senyora o senyoreta de 18 a 34 anys a fi de donar-li tot el meu amor. Tenc tot allò que és necessari per fer-te feliç. Joan-Lluís Femenies. C/ dels Mariners, 13-2. 07410 Port d'Alcúdia.

Jove de 16 anys. M'agradaria conèixer al·lota per mantenir una relació. Telefona els vespres al 820816. Miquel.

Fadrí de 25 anys amb la carrera just acabada, alt i plantós. Vull fer amistat amb senyoreta intel·ligent i formal. 719534.

Senyor de 70 anys, cultura superior, amb molt de béns i estalvis, ben conservat, fort i sa. Vull conèixer senyora amorosa, culta i formal. 719534.

Vidu de 64 anys, xef primer d'hotel, cotxe, pis, terres, estalvis... Tot allò que es necessita per fer feliç una companya de veritat. 719534.

Cap d'empresa de 27 anys amb estudis superiors. Fadrí, alt, agradós. Vull conèixer senyoreta fins als 35 anys per formar parella. 717354.

Senyor de 47 anys amb empresa pròpia, grans beneficis. M'agradaria trobar la meua mitja taronja, que sia culta i atractiva, de 25 a 43 anys. 540586.

Senyor alemany de 46 anys, amb bons ingressos, divorciat, sense problemes familiars, alt i plantós. Vull conèixer senyora simpàtica. 719534.

Fadrí de 40 anys, agent comercial amb negoci propi, bons ingressos. Vull amistat formar amb senyora o senyoreta de 20 a 40 anys, garrida i neta. 717354.

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR

ELÈCTRICA
NYEGOS

Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ • Escriviu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Separat total de 40 anys, alt, plantós i agradable. M'agrada viatjar. Xef de restaurant amb negoci propi. M'agradaria conèixer senyora formal i neta. 719534.

Fadrí de 34 anys, 185 cm d'alçada. Gran professional de la mecànica, amb estalvis i casa gran. Vull conèixer la meua mitja taronja. 717354.

Fadrí de 37 anys, cuiner de primera amb feina fixa des de fa 16 anys. Vull formar una família plena d'amor. Crida'm al 717354.

Fadrí de 22 anys, agradós, intel·ligent, amb carrera de Psicologia. Faig feina a la ràdio. M'agradaria formar una família amb tu. 717354.

Jove de 28 anys, tenc un taxi i terres al poble amb gent que se'n cuida. M'agradaria conèixer fadrina formal. 717354.

Delineant de 40 anys, 174 cm d'alçada, agradós i lliure de tota càrrega, sense problemes econòmics. Vull conèixer senyoreta. 717354.

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Ets una al·lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un èspòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

Atenció amics! Uniu-vos al nostre grup d'amistat. Feim excursions, sortides i altres activitats. Si teniu entre 20 i 45 anys, escriviu a l'apartat de correus 1.792. 07080 Ciutat. Abstenir-se borinots.

SERVEIS PROFESSIONALS

Necessit assistenta d'una quarantena d'anys. Feina tot l'any. Tel. 263814. Joana-Maria.

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Píllari.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Píllari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Zen-Shiatsu, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

Cerc feina per fer a ca meua. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL MOTOR

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si desitja un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: **Ajuda Evangèlica dels Països Catalans**. Apt. de Correus 1.022. 12005 Castelló. Tel. (964) 207607 (secció d'ensenyament).

Unes cent cinquanta persones de Son Ferriol, sa Casablanca, Sant Jordi i s'Aranjassa, es reüniren a Son Ferriol per inaugurar la seu d'Unió Mallorquina al Pla de Sant Jordi, divendres passat. Va beneir el recinte, el rector de Sant Jordi i posteriorment hi va haver parlaments del candidat a la batllia de Ciutat i de la presidenta de la formació regionalista, Maria Antoni Munar. Va acabar la vetlada amb un bon sopar al restaurant El Hoyo, just al costat del local inaugurat.

II MOSTRA DE MANACOR '95 ROCK

Dia 17 març, 23 h.
ODIKRU
TORMENT
KINGONORT
SACRAMENT

Dia 24 març, 23 h.
TOTS SANTS
HELISH
ALQUIMIA
FEX CADUC

Dia 23 març, 23 h.
FOSSERS
HERBOS BAND
NIGHT MARE
HAXIS JESUS

Dia 25 març, 23 h.
OCULTS
SOUNDBIRDS
EGAN SUGUIA
CRANCS
GLUCO GUCO

Lloc i organització: AHA
Sonoritzat: MALLORCA SO
Enregistrament: ROCKHOUSE

SUBSCRIVIU-VOS A
L'ESTEL de Mallorca
el diari dels mallorquins

Tel. 26 50 05

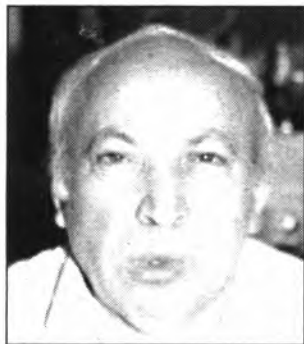
NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

ENQUESTA

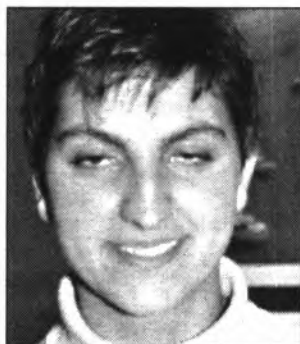
Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Pep Sacarés (bar Miqui). Injust. Aquests que comanden estimen lo seu; lo nostre, no. Hem de votar partits mallorquins que agranaran cap a ca nostra.

Miquel Font (La Fàbrica). No és just. No ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar els mallorquins d'UM, PSM o ERC.

Maria A. Arellano (botiguera). Injust. Pel que veig, aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM.

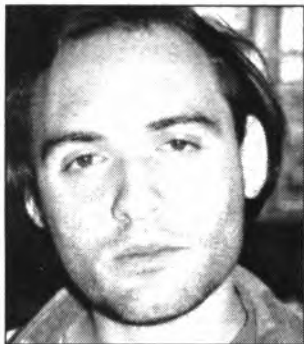
Maria Oliver (perruquera). No és just. No gens ens estimen els polítics que comanden. Hem de votar UM.

Joan Miquel Castelló (As de Guia). Injust. Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de defensar lo nostre. Hem de votar els mallorquins d'UM.

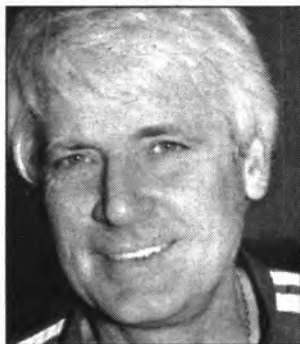
Maria A. Salillas (estancuera). No és gens just. El PP i el PSOE són partits forasters que no estimen els mallorquins. Hem de votar els nostres. Hem de votar UM.

Pedro Muñoz (casa informàtica). Injusto. Estos del PP no quieren a los mallorquines. Conviene votar PSM.

Isabel Ferrandis (florista). No, no quieren nada estos que mandan. Hay que votar a los mallorquines del PSM o de UM.

Raul Herrero (Mundiescape). No és just. No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar PSM o UM.

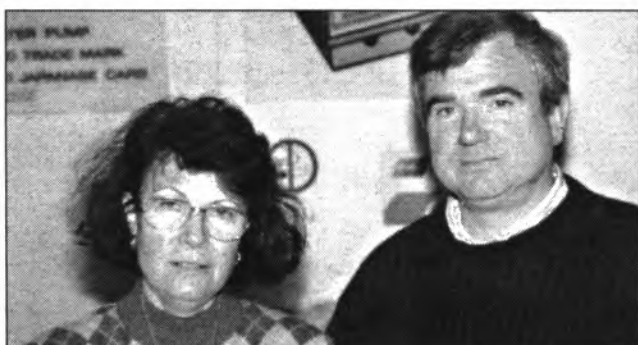
Mònica Castillo (fornera). No és justo. Ni el PP ni el PSOE nos quieren. Hay que votar a los mallorquines del PSM o los de UM.

Salvadora Munuera (perruquera). No és just. Gens ni mica ens estimen aquest del PP i del PSOE. És ben hora de votar partits mallorquins. A mi, m'agrada UM.

Margalida Roig (Tània). No és gens just. Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar els mallorquins d'UM.

Matrimoni Florit-Pocoví (comerciants). No és just. No senyor, aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Tots dos poden anar dins el mateix barco. Hem de votar PSM.

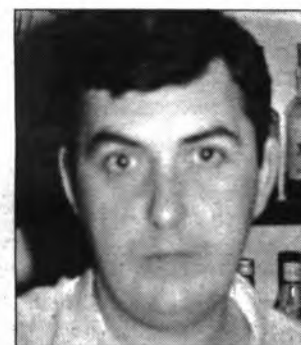
Manuel Figueroa (Mayvan). No és just. No demostren que ens estimin aquests del PP i del PSOE. Hem de votar UM.

Maria Dolors Moncayo (dependent). No debe ser justo esto. Ni el PP ni el PSOE nos quieren. Conviene votar partidos mallorquines. Ellos ayudaran a Mallorca.

Joan Vila (Escola Mayo). No és gens just això. Gens ni mica ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar partits mallorquins.

Antonio Fernández (bar Rei Sanxo). Injusto. Estos del PP y del PSOE no quieren a Mallorca. Hay que votar partidos regionalistas como UM o PSM.

Maria Vaquer (fornera). Tenim qualche dret, nosaltres! Nosaltres que som els d'aquí! Ni el PP ni el PSOE ens estimen. Hem de votar els nacionalistes d'UM.

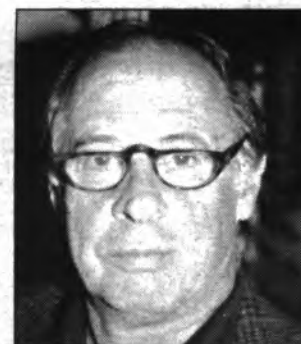
Samuel Sanxo (Indianapolis). No és just. Aquests del PP i del PSOE estimen la seva butxaca. Hem de votar els mallorquins d'ERC, PSM o UM.

Família Sales (rentadoria de cotxes). No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar els nacionalistes d'UM o del PSM.

Tomassa Juárez (bar Malú). No, no és justo. Por lo menos habría que haber mitad y mitad. A mi, me gustan los partidos españoles: PP i PSOE.

Gabriel Cirer (forner). No és just. Sembla que aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM.

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Maria Jesús Pérez (rentadora). *No és just. Estos que mandan no quieren a los mallorquines. Hay que votar UM.*

Antonia Martínez (empleada). *Mal hecho. Ni el PP ni el PSOE me gustan. Conviene votar partidos nacionalistas mallorquines.*

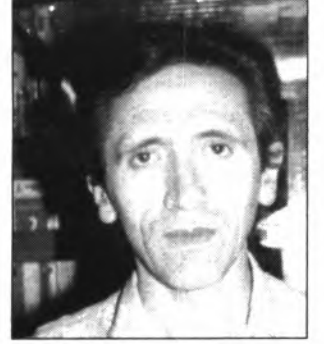
Pilar Pérez (botiguera). *Injusto. Ni el PP ni el PSOE nos quieren. Votaré UM.*

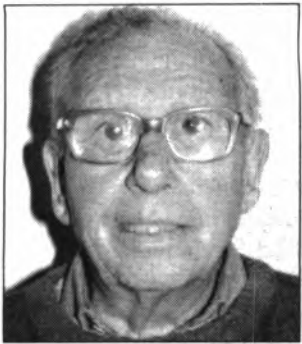
Margalida Serra (fornera). *No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar UM.*

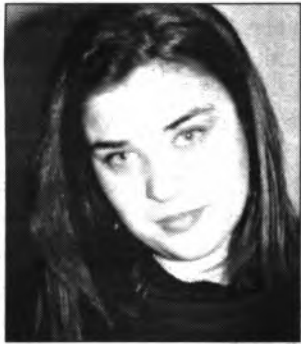
Sebastià Mas (encarregat). *No és just. Aquests del PP i del PSOE van a la seva. Jo vot PSM.*

Josep Bonnín (Aloa). *Injust! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. El PSM hem de votar.*

Josep Maria Echevarria. *No és just. Jo estim el nostre idioma, el català. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Jo vot ERC, mon pare ja la votava.*

Maria dels Àngels Coves (Olivetti). *No és just. No gaire ens estimen aquests que comanden. Hem de votar el PSM.*

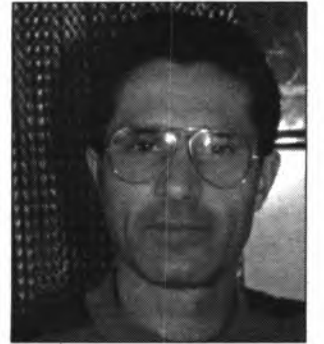
Josefina González (botiguera). *Yo no lo hablo, pero soy mallorquina y me sabe muy mal. Estos del PP y del PSOE no protegen la lengua mallorquina. Hay que votar a los nacionalistas del PSM, ERC, o UM.*

Joaquina Mateos (botiguera). *No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Hem de votar UM.*

Antònia Bracero (botiguera). *No és just. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar els mallorquins d'ERC, PSM o UM.*

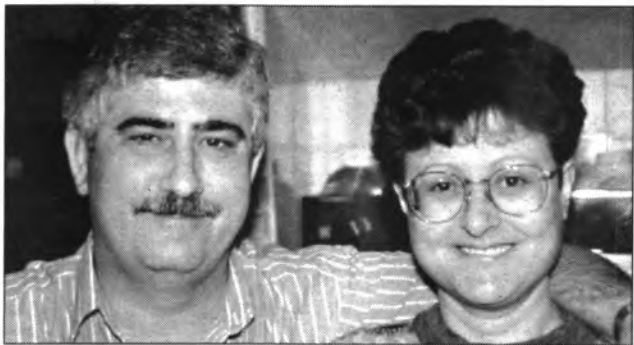
Julio López (Bavaria). *Injusto! Estos del PP y del PSOE no nos quieren. Hay que votar por Mallorca, partidos mallorquines.*

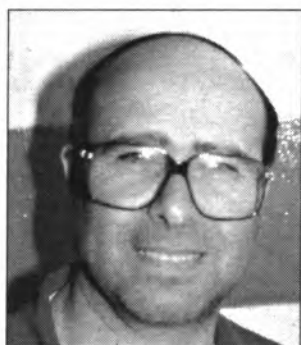
Adela Tenor (modista). *Muy mal hecho. Hay que votar partidos mallorquines: UM o PSM.*

Àngela Fortesa (Pastisseria Artesana). *Injust. Ni el PP ni el PSOE ens convenen. Hem de votar PSM.*

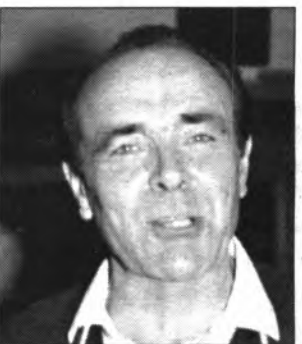
Matrimoni Vich-Fraile (Can Vich). *No hi ha dret. Aquests del PP i del PSOE no miren per nosaltres. Hem de votar UM.*

Higinio Piñero (mecànic). *No és just. Ni el PP ni el PSOE nos quieren. Hay que votar partidos regionalistas. UM o PSM.*

Ana María Ojeda (peruquera). *Injusto. Ni el PP ni el PSOE defienden Mallorca. Hay que votar partidos mallorquines. Ellos haran cosas buenas para Mallorca.*

Antoni Costa (Mavi II). *No és just! Sempre hi ha d'haver coses per als mallorquins a Mallorca. No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de defensar lo nostro. Hem de votar partits mallorquins.*

Carmen Menéndez (botiguera). *Injusto. Estos del PP y del PSOE no nos convenen. Cada pueblo tiene que votar a los suyos. Los partidos mallorquines barrerán hacia nuestra casa, que es Mallorca. Me gusta el PSM.*

Són na Miquela Lladó, en Pep Toni Rúbio, en Toni Pastor, en Jimi Torres, en Bernat Cabot i en Pep Balaguer, components de Música Nostra. Tenen el seu estudi de gravació al carrer Jaume Ferrà, 59, de Ciutat de Mallorca. Foto Vicenç Mates

La veritat meravellada

«Totes les mentides no valen una veritat.
No creguis vèncer la veritat amb falsies.
Qui guanya amb falsedat, perdrà amb la veritat.
Tinguis por de totes les vegades que no diguis vera.
Qui es defèn amb veritat Déu l'ajuda.
La veritat no mor mai.
La veritat està sempre sana.
Qui té veritat té molts amics.
La veritat no té por; mentida i falsia no té ardiment.
Qui ven veritat per mentir, ven Déu.»
(Ramon Llull)

«Pitjor que fer el mal és ser malvat.
És pitjor que un mentider digui la veritat,
que no que el qui s'estima la veritat
digui una mentida... En boca de l'embolicador
(nazi) és millor la mentida...»
«Cal aferrar-se a la realitat
perquè Déu és present en les coses concretes.»
«Només qui clama pels jueus (que estan exterminant)
té dret a cantar gregorià.»
«L'afirmació que Déu mateix és la realitat suprema
no és una idea per sublimar el món
ni un revestiment religiós d'una visió profana del món;
vol dir que avui dia hem de prendre part
en la realitat de Déu i del món,
de tal manera que no experiment mai
la realitat de Déu sense la del món o viceversa.»
«Vull dir que Déu amb Sa eternitat,
vol ser estimat amb tot el cor,
però sense que l'amor terrenal quedi afeblit;
l'amor a Déu hauria d'esser com
el *cantus firmus*, sobre el qual
ressonen les altres veus, les de la vida,
com a contrapunts...»
«És vera que el perill i la necessitat
ens acosten a Déu, és veritat que en el patiment
s'amaga la nostra alegria
i en la mort, la nostra vida...
Déu ha dit «sí» i «amén» a tot això en Jesús.
Aquest «sí» i aquests «amén» són
la Terra Ferma que ens sosté...»
(Dietrich Bonhöffer, resistent alemany i pastor evangèlic afusellat
pels nazis.)

«Compra la veritat i no la revenguis.» (*Proverbis 23:23*)

«Jesús li feu: Jo som el Camí, i la Veritat i la Vida;
ningú no ve al Pare, si no és per mi.» (*Joan 14:6*)

«Dir la veritat pertany als purs, la veritat
d'adins, la qual hom mira d'amagar.
La veritat és valor de cor que la boca testifica.
Benaurat sia qui avergonyeix els prudents car en
sos ulls brilla l'evidència de la seva ànima.»
«Els cíncics són sempre també mentiders.
Llur enginy és de bufó i una ganyota apresada.
La màscara de la indecència amaga llur nuesa.
Com diuen tantes coses que no havien de dir,
creiem que ho diuen tot; però callar quelcom els és
com mentir, en realitat.»
«Restriccions mentals: mentir al punt de fer-nos creure
a nosaltres mateixos que no hem mentit pas.»
«Gràcies a les petites mentides, és cert, a voltes
evitem grans preocupacions, i sense mentir una mica
la vida esdevindria difícil.
Però si no mentíssim gens el pecat fos ja impossible
i totes les dissorts del món s'assecarien sota el sol.»
(Lanza del Vasto, *Principis i preceptes del retorn a l'evidència.*)

«Alguns, per l'enuig d'investigar a fons la veritat,
sucumbeixen temeràriament a qualsevol opinió»
«Menyspreem els filòsofs celluts que sabem corruptors,
adúlter i tirans i sempre eloqüents per justificar llurs vicis.»
(Minuci Felix, apòlogista cristià del segle II, a *Octavi.*)

Gloses

Jesús era un home honrat

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Aquí jo desxifraré
lo que és sa gent més rica
que als grans palaus habita,
viuen a lo cavaller.
Els molts addictes que té,
que de tot li ofereixen,
els seus serveis li agraeixen
pels bells sermons que sap fer.

Quan va venir Jesucrist
que dins sa cova naixia
allà dedins se vivia
de tot era suprimit.
Sa menjadora, per llit,
per matalàs, poca palla,
el pobre així es trobava
patint de dia i de nit.

Estava mal repartida
sa riquesa en aquell temps,
uns vivien opulents,
es pobre de fam moria.
Aquest ritme se seguia
sense tenir pietat,
s'esclau era obligat
a fer lo que s'exigia.

Jesús quan gran va tornar
a tot cas observaria,
es fet estudiaria
pel pobre humanitzar.
A s'esclau alliberar
de dur tan gros es viatge,
canviar aquella imatge
això se va proposar.

Observava els grans palaus
on vivia el potestat
d'or i de plata adornat,
aixecat pels seus esclaus.
Passejant-se amb cavalls
per controlar ses grans obres
que aixecaven els pobres
vivint ells escatimats.

Va dir; jo he de lluitar,
faré sa santa labor,
an el trist treballador
es grilló he de llevar.
Per ser ell un ser humà
lo mateix del potestat,
en el món ha estat posat
de carn i os, n'és germà.

Contra es ric jo lluitaré,
aquesta serà sa meta,
lo trobaran cosa lletja
però ho intentaré.
Molts d'exemples los trauré
de mala humanitat,
trobant que tot ser creat
explotar-lo no està be.

El potestat observà
es projecte de Jesús,
digué: prendrem el recurs
des peus poder-li aturar.
Es projecte s'acordà
a una creu penjar-lo,
acusat d'incitador
per ses costums canviar.

S'obra de Jesús quedà
ella molt instrumentada,
pel mateix ric passejada,
sa riquesa fort guardà.
Per poder continuar
escalant seva conquesta,
passar sa vida en delícia,
defensant son benestar.

Amb sa força que tenia
el seu ritme ascendent
dominava a sa gent
des modo que convenia.
Grans palaus aixecaria
dins pobles i capitals,
damunt els putxos més alts
que res a ell costaria.

Han passats bastants cents anys
que aquest ritme s'ha seguit,
però un altre esperit
ha sorgit dins els humans.
Ja no creuen en sos sants,
han estudiat histori
d'aquell antic repertori
ho dubten els ignorants.

Els palaus que construïren
a dins pobles i ciutats,
bastants d'ells estan tancats,
es seus sants, tampoc se miren.
aquells temps que tant serviren
per tenir-lo per patró,
abunda pols i brutor,
sa farsa molts justifiquen.

Altres temps no es permetia
que cap instrument tocàs,
només l'orgue escampàs
es so que ell desprenia
la gent així estaria
a tothom feia escoltar
aquell cant gregorià
que dalt el cor cantaria.

Ara tot ha canviat
diferent de lo que hi hagué,
avui allà es deixa fer
lo que an es públic agrat.
Ha caviat tant s'embat
se va a conveniència
a res se fa resistència
no se té por an es pecat.

Se ha perduda sa fe
que altre temps va existir,
han desviat es camí
de lo que un temps va esser.
Ha estat de bon de ver,
no se fan freres ni monges
això són ses grans respostes,
poden justificar-se.

Ermites i catedrals
convents i també capelles,
que brillaven totes elles
en festes molt triüfals.
Hi assistien generals
per honrar qualche victòria
en parlarà sa història
dels fets convencionals. Ω

Doneu la glòria al vostre nom: La mentida de la idolatria

No ens doneu a nosaltres la glòria,
no ens la doneu, Senyor,
donau-la al vostre nom,
perquè Vós sou fidel en l'amor.
Que no puguin dir de nosaltres
altres pobles:
«On és el vostre Déu?»
El nostre Déu és al cel
i fa tot el que Ell es proposa.
Però els ídols d'ells són sols plata
[i or,

obra d'homes i prou:
tenen boca però no parlen,
tenen ulls, però no hi veuen,
orelles però no hi senten
i nas que no olora.
Llurs mans no palpen,
llurs peus no caminen,
ni té veu llur gola.
Serà que els qui els fabriquen
i tots els qui hi tenen confiança.
Casa d'Israel, confiau en el Senyor:
Ell ajuda i protegeix.
Casa d'Aaró, confiau en el Senyor:
Ell ajuda i protegeix.
Que ens recordi el Senyor
i ens beneesqui.
beneirà la casa d'Israel,

i la d'Aaró, beneirà els qui El
[veneren.
tots ells, petits i grans.
Que us faci créixer el Senyor,
vosaltres i els fills vostres.
Siau beneïts del Senyor,
qui ha fet el cel i la terra.
El Senyor s'ha reservat el cel
i ha dat als homes la terra.
No són els morts els qui lloen el
[Senyor,
ni els qui baixen al silenci de la
[tomba.
Els qui El beneïm som nosaltres
des d'ara i per sempre més.
Al-leluia!
(*Psalm 115, 113-B*)

Gloses

Alerta pensionista, quan tu vagis a votar

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Ja se torna a comentar de fer noves eleccions tirant un sac de milions que el bon públic pagarà. Es polític només va a controlar els caixons, amb això duu messions, per bona vida passar.

Es bon ritme ha seguit amb part pels pensionistes perquè es socialistes a ell molt han protegit. Hem xuclat el dolç confit 'nant a cobrar cada mes, s'enduen molts de doblers, poden menjar carn i frit.

Ademés han aixecat unes bones residències, això són unes sentències que mai 'vien esperat. Es pobre era tirat a vorera de camí, picar pedra era es seu fi fins que la mort el cridàs.

Si recordàs sa gent pobra aquells tan sofrits padrins!, a peu feien es camins mai no anaren a escola. Es rics menjaven carn d'olla ells no l'havien suada, cotxe i jove criada; es pobre menjant garrova.-

A missa es dematí tot es poble assistia, cap ni un n'hi mancava per sa consigna complir. Es moment d'allà sortir cap a sa plaça anava, picó, perpal i senalla per un jornal 'conseguir.

Aquell senyor ben mudat sempre duia vestit nou, explorava es redol cercant es més abrinat. Treball feixuc preparat, fer clots i moure cantons, se rebentava es braons de figures alimentat.

Dins cada poble aixecaren una grossa catedral sense guanyar cap jornal, molt amunt ells la pujaren. De sant la hermozearen de quadres ben resplendents es pintors més competents se mestria ensenyaren.

No podies renegar, estaves ben controlat, des *mando* examinat no podies escapar. Era com menar un ca fermat an es capçalet i mantengut de pa sec s'havia de conformar.

D'aquest modo se tractà an aquells sofrits padrins, vida de trists pelegrins ells hagueren de passar. An es sis anys se'ls llogà a una possessió per omplir-se es panxó, gràcies ell podia dar.

An aquell temps ells fugien a Cuba i Panamá, per cinc pessetes guanyar allà se canviarien; gran diferència tenien aquí amb dues pessetes, un duro eren riqueses que molt amunt pujarien.

Amèrica anava avançada a dins l'ordre social, se guanyava bon jornal era prou alliberada. Es *retiro* ja s'emprava a dins avançada edat, vivien en llibertat sa gent que allà treballava.

Els qui d'Amèrica venien la trobaven *retrassada*, la Mallorca *sitiada* que fermada la tenien. Cap conferència sentien a dins l'orde social, vacances, *retiro*, mai d'això ells no en parlarien.

De misses i processons Mallorca estava servida, la gent tota hi assistia a cantar santes cançons. 'Guantaven els fins pendons aquella gent distingida que amb so clero feia lliga canviant impressions.

No es parlava en camp moment de l'obrer ells protegir, a dins s'estiu donar-li a ell un poc d'*aliciant*. Ja el tenien content amb dos jornals sa setmana, amb so seu treball comprava el seu pobre aliment.

L'any seixanta va entrar una grossa novetat: es turisme *enterat* «Mallorca que bé s'hi està». Se varen encaminar, s'aixecaren molts d'hotels, aquell so de cascavells sa joventut despertà.

Nostra Mallorca sofrí molt grossa transformació; deixaren aquell senyor que tant los feia patir. Un nou camí se va obrir de treball i benestar. Molts duros varen guanyar, se podien divertir.

Tot Mallorca s'enriquí, venien molts de turistes, sa gent prengué noves vides; això ben fort se pot dir. Elegants amb so vestir compraren un cotxe nou, un xalet pel seu consol, per bona vida tenir.

Un del pepé me digué que si un dia triomfaven, ses lleis totes canviaven, sa consigna ja se té. Aquells bilions que els ve cada mes als pensionistes cremarien seves llistes per no repartir dobler.

Tu, que ets pensionista i estàs ben retribuït, ja has sentit el vil crit d'aquell alarmant feixista, volen posar sa consigna del vell dur-lo al torrent, privant-lo de l'aliment acurçar sa seva vida. Ω

Vida i miracles de Gabriel Cañellas

ES GALL

III. Un president dels seus

Persones joves i velles, no sabeu el que es va fer per situar redevé na Joana Solivelles, la dona del Conseller?

En Simarro amb molta cura muntà tot aquest afer: deixar amb feina segura la dona d'Agricultura, la dona del Conseller.

Li ajudà en Melchor Mairata, Director de Personal, i en Legaza, fent de rata, que han estat en recent data condemnats pel Tribunal.

Del Govern és el muntatge: fer torts i col·locar els seus; els donen tot l'avantatge i volen brindar la imatge que es comporten com uns déus.

Cañellas amb desvergonya tot aquest gran batalló dirigeix i d'eixa ronya n'és culpable i en fa conya com un prevaricador.

I és tan enorme el cinisme que juren que res no hi ha

en el Govern d'amiguisme; jurar així és un sofisma damunt paper de torcar.

Els amics seus poden viure tant si valen com si no; mes tots els qui van per lliure no passen ni un escaló.

Na Villarrubio, cunyada, i en Manuel Rotger, cunyat i Cristina, regalada gaudeixen plaça i soldada a nostra comunitat.

Maria Jose Cañellas, neboda, a Comerç l'empeny i el cosí Fortuny vaixelles pot posar a taula belles amb set milions a Disseny.

La llista no acabaria d'*enxufats* pel President; de tal befa i villania contra la ciutadania cal que se'n temi la gent.

La corrupció i el seu llot cal decantar mar endins amb la força del teu vot... Mallorca pels mallorquins! Ω

Són les al·lotes del gimnàs Tania, del carrer de Balmes, a Ciutat de Mallorca.

Elkarri, un camí per la pau

El passat dia 12 va concloure a l'Hotel Carlton de Bilbao la primera conferència «Autonomia, sobirania i autodeterminació, propostes per un acord». Ha estat una primera fase en la qual s'han compromès fins a las últimes conseqüències els sectors i forces nacionalistes d'Euskadi. Tot s'ha fet per la tossuderia i la voluntat de consens del moviment per la pau «Elkarri», i en uns moments difícils i de gran tensió, s'han donat les primeres passes cap a la pau.

Quan hom parla de pau referint-se a Euskadi es donen diferents interpretacions.

Aquells qui creuen que el sol fet que acabi la lluita armada d'ETA provoca la pau i no entenen que, ens agradi o no, al darrera de la lluita d'aquesta organització revolucionària existeixen motivacions polítiques, i aquells que voldrien que l'Estat totpoderós es rendís. Ni uns ni altres poden trobar una sortida favorable.

“
La pau no pot existir si hi ha vencedors i vençuts.
 ”

És per això que des de sectors abertzales compromesos amb la qüestió nacional basca sorgeix Elkarri, un moviment per la pau i la reconciliació que aglutina un ampli espectre plural del nacionalisme basc, que cansat de l'espiral de violència i havent analitzat les condicions políti-

ques, culturals i geoestratègiques ha arribat a la conclusió que avui és impossible l'enfrontament armat amb l'Estat, com també que l'Estat és incapaç de resoldre amb violència i repressió les aspiracions de plena sobirania nacional d'una gran part del poble basc. En aquest punt, amb valentia, plantegen el diàleg i la reconciliació. Aquestes dues premisses i el seu significat constitueixen la raó de ser d'Elkarri.

Elkarri molesta a tots aquells que no volen la pau. Des de l'entramat d'ETA fins als que s'han enquistat en la solució revolucionària i militar, des de l'Estat-nació o el nacionalisme espanyol, dipositaris de la sagrada litúrgia d'una pàtria a la qual no li interessa la pau, als Cossos i Forces de Seguretat de l'Estat, on hi ha hagut persones —el cas del GAL n'és un exemple— que s'han enriquit com a salvadors de la pàtria, taint centenars de membres d'aquests cossos, que amb salaris de misèria han sofert els atemptats i assassinats d'ETA.

Elkarri vol que tots els ciutadans bascos de totes les ideologies uneixin voluntats per aconseguir una pau definitiva, i ho fan sense posar cap condició prèvia, perquè és tracta de gent madura i coherent, que sap que la violència, si és força, pot arribar a ser com el Guadiana, que desapareix però ressorgeix i esdevé més fort encara. Diverses experiències històriques ho demostren.

I és que la pau no pot existir si hi ha vencedors i vençuts, ni amb bons i dolents, sinó que la pau només és possible si el més fort és capaç de tenir visió històrica i de futur.

El problema d'Euskadi, com el d'Irlanda del Nord, no té sortida militar, ni per a uns ni per als altres. Els anglesos ho van intentar tot, fins i tot l'exèrcit, les seves unitats d'elit i la guerra bruta legal del SAS, i han hagut d'asseure's a la taula de negociació.

Elkarri pretenia que totes les forces polítiques s'asseguessin a negociar, perquè només aquest fet ja hauria significat la voluntat de reconciliació. Però el PP, després de l'assassinat de Gregorio Ordoñez i amb les seves perspectives electorals ha optat per l'enfrontament ideològic. També ha estat lamentable la decisió del

PSOE, que amb homes com a Mario Onaindía, no ha acceptat la proposta d'Elkarri per raons estratègiques electorals. La retirada del PP i del PSOE els ha posat en evidència davant la ciutadania basca, i en concret, amb la majoria, que se sent abertzale.

Una vegada més, doncs, el PNB ha hagut d'assumir la responsabilitat històrica d'obrir el camí per la pau. I ho ha fet a través de tres dels seus ideòlegs més destacats: Joseba Egibar, Juan Maria Ollora i Gorka Aguirre, homes disposats a exercir i a practicar el diàleg, disposats a escoltar i a ser escoltats i a analitzar l'estat de la qüestió en la seva realitat més crua, sense prejudicis. Les seves declaracions després de la conferència són contundents. «Estam convençuts», diu Joseba Egibar, «que la pau és possible, i el PNB no pararà fins a aconseguir-la, sense electoralismes. La pau és possible i entre tots l'aconseguirem».

“
Els darrers assassinats d'ETA, la corrupció i el cas GAL no han pogut enfosquir l'horitzó de pau i de reconciliació.
 ”

HB ha participat amb la pluralitat d'opcions que caracteritza aquesta formació, i ha estat capaç d'adonar-se de la responsabilitat històrica que assumia i de la seva representativitat, no només dels seus votants, sinó també de tot l'entramat del MLV (Moviment d'Alliberació Basc) i en particular d'aquells centenars de bascos que són a les presons espanyoles,

a l'exili o a la clandestinitat.

La «Conferència autonomia, sobirania i autodeterminació, propostes per un acord» no ha de plantejar expectatives desmesurades, com ha dit Jonan Fernández, portaveu d'Elkarri, «és una llavor, és un punt de partida, potser pot quedar aturat en aquest mateix punt». «Abandoneu les actituds testimoniales i doneu pas a una base més resolutiva, a l'estil irlandès», referint-se a la mesa d'Ajuria Enea, «que ha d'afrontar la reconsideració de la seva funció».

Des de Catalunya, Fèlix Martí, director del Centre Unesco, ha viatjat a Euskadi per moderar aquesta conferència amb el consens de tothom. Conegut per la seva gran capacitat de diàleg, també representa —penso— tots aquells catalans que desitgen que la pau torni a Euskadi i que finalment totes les nacions que integren l'Estat espanyol puguin viure sense limitacions en llibertat. Fèlix Martí s'ha endut a Euskadi un manifest signat per intel·lectuals i polítics com Josep Benet, Max Cahner, Salvador Cardús, Vicenç Fisas, Joan Gomis, Marcel·li Joan i Alsinella, Josep Maria López Llaví, Montserrat Minobis, Magda Oranich, Josep Maria Pasqual, Jordi Porta, Ignasi Riera, Jordi Sánchez, Vicenç Villatoro, entre d'altres.

Catalunya ha seguit amb atenció l'inevitable procés de pau que s'ha iniciat a Euskadi. Els darrers assassinats d'ETA, la corrupció i el cas GAL no han pogut enfosquir l'horitzó de pau i de reconciliació.

Una pau i una reconciliació que protagonitzaran únicament els bascos per després negociar amb l'Estat. I tot i que fer-ho amb calma i sense preses, la situació política de crisi i la possible victòria electoral del PP obliguen a reduir-ne els terminis, ja que si és així —i voldria equivocar-me— la situació política que es generaria afavoriria el radicalisme i a aquells per a qui la pau és un inconvenient per a la seva estratègia.

Esperem, doncs, que la conferència «Elkarri autonomia, sobirania i autodeterminació, propostes per a un acord» sigui el primer pas vers un futur de reconciliació de tots els bascos i de la pau a l'Estat espanyol. **Miquel Sellarès**, director de Debat Nacionalista Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
C.P.....
 Població.....
 Tel.....

M'interessa una subscripció ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Apartat de Correus 124 07600 s'Arenal de Mallorca